

Lovec

glasilo Lovski zveze Slovenije

5 AVGUST 1969

Poštnina plačana v gotovini

MALI OGLASI

Izdelujem in sestavljam stropne in stenske lestence vseh vrst, oblik in velikosti, ter raznovrstne obešalnike iz odpadlih jelenjih in srnjačjih rogov — vse po želji in naročilu — tudi iz rogov, ki jih preskrbe naročniki sami. Jože Janežič, Slov. Bistrica, Spindlerjeva 1 c.

Kupim koker španjela do treh mesecev starega. Blaž Železnik, Maribor, Geršakova 20.

Prodam posavskega goniča, starega 5 let, ocena prav dobro. Miha Ferjančič, Idrija, Vojskarska 16.

Prodam rusko dvocevko petelinko 16 × 16 v dobrem stanju. Vinko Mustavar, Ljubljana, Kajuhova 42.

Prodam brak-jazbečarja, jelenje rdeče barve, 3 leta starega, z odlično telesno oceno. Milan Gavrilović, Črnomelj, Cesta 21. oktober št. 8.

Prodam dva nemška kdl. ptičarja-samca, rjava in temno serasta, poležena 26. jan. 1969, mati jugoslov. prvakinja v lepoti. Jožef Pesek, Brezula 22, pošta Rače.

Prodam trocevko — petelinko 16 × 16 / 8,2 × 57, v zelo dobrem stanju, cena ugodna. Franc Jurgelj, Topolovo 10, p. Lesično.

Prodam boroveljsko bokarico 7 × 65R/16, z daljnogledom in menjalnimi cevmi 16 × 16. Tone Poljanec, Ljubljana, telefon 24-974.

Prodam tri nem. kratkodlake ptičarje, stare 12 tednov. Peter Krajnc, Cirkovci, p. Cirkovci pri Ptuj.

Prodam štiri mlade lovske terierje, 3 pse, 1 psičko, poležene 20. maja 1969, ter psičko, staro 13 mesecev, s prav dobro oceno. Jože Obreht, Radvanje, Pot na Okope št. 66, p. Maribor.

Prodam bokarico 16/7 × 57R in polri-sanico 16/8 × 58R z večjo količino municije — po zelo ugodni ceni. Jože Brodar, Slovenska vas 22, p. Šentrupert.

Prodam novo malokalibrsko avtomatsko puško z daljnogledom in priborom. Pavlovič, Domžale, Ljubljanska 68/1.

Prodam nove cevi češke bokarice kal. 12 (skeet, za streljanje na krajše razdalje) za 800,— din. Lojze Cafuta, Skorba 6, p. Hajdina.

TRGOVINA LOVSKEGA OROŽJA

GIANNELLA

TRST

Via C. Battisti 8 (blizu Stande)
Via B. Cellini 2 (blizu železniške postaje)

Velika izbira artiklov za lov, ribolov, podvodni šport in podobno.

Orožje znamk Beretta, Franchi, Breda in Zanardini

PLAČILO MALIH OGLASOV

Ponovno opozarjamo, da je treba hkrati z naročilom malega oglasa plačati tudi pristojbino, ki je navedena v vsaki številki na notranji naslovni strani spodaj v drobnem tisku, sicer oglasa ne objavimo.

Uredništvo

HOTEL SLON

LJUBLJANA
TITOVA 10

Hotel A kategorije z modernim komfortom v strogem centru mesta. Klasična restavracija s prvorazredno mednarodno kuhinjo. Narodna restavracija »Klet Slon« s tipično dekoracijo, s slovenskimi in jugoslovanskimi specialitetami. Nočni bar z mednarodnim artistskim programom. Kavarna z godbo, odlična slaščičarna, senčnat vrt. Bistró Slon z delikateso, ekspresom in snack barom. Bridge room in bridge klub. Trgovina s spominki. Lepo urejeni klubski prostori in banketna dvorana za konference, sprejeme, slavnostna kosila, cocktail parties in razne prireditve. Menjalnica v hotelu. Sedež Sekcije barmanov Jugoslavije. Uslužbenci hotela govore mnogo tujih jezikov.

Kolektiv hotela Slon

Foto M. Danegger: V skokih na klic. — Mlajši srnjaki radi pridrve na klic, starejši pa so previdnejši in včasih neslišno pridejo lovcu za hrbet.

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije LII. letnik št. 5 avgust - veliki srpan 1969

Vsebina

Blaž Krže	Občni zbor Lovske zveze Slovenije	130
Janko Klemen	Včlanjevanje tujih državljanov v naše lovske družine	133
Danilo Šolar	Zakonske novosti v zvezi z orožjem	135
Blaž Krže	Iz Nemčije prihaja steklina	136
Tone Černač	Teorija in praksa pri odstrelu gamsov	137
Pavel Kunaver	Tri nevarne nadloge ali kam izginjajo ptice pevke	139
Ivan Cvek	Od zarečenih do lovca in trofeja	140
Ivan Drobne	Fazan Miki	141
Stanko Poje	Ta je bil prvi	143
Peter Dobrila	Blažev Martin — VI.	144
Po lovskem svetu:	Lovstvo v Nemški demokratični republiki	147
Lovski oprtnik:	Strup v lovišču — Tomo Lavrinc	149
	Pregled lovov na divje prašiče v lovišču LD Vransko — Franc Golavšek	149
Vprašanja — odgovori:	Minimalni cenik in veterinarsko spričevalo	152
Fotoamater		153
Lovska organizacija:	Lovsko srečanje na Slavniku — Albin Korošec	153
Jubilanti:	Peter Dobrila, 75-letnik	154
Umrli		155
Lovska kinologija:	Pred republiško preizkušnjo po krvnem sledu — Vladimir Pleničar	156
	Rekordno število psov v Kranju	157
	Cenik za lov inozemskih lovskih gostov v Sloveniji	159

«LOVCA» izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Izdajateljski svet sestavljajo: Rastko Bradaškja, predsednik, Franc Cvenkel, odgovorni urednik, Rado Čenčič, Janez Čop, Vladimir Pleničar, dipl. ing. Mirko Sušteršič, prof. dr. Stane Valentinčič. — Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu «Lovca» Ljubljana, Zupančičeva 9, poštni predal 505, telefon 21-245. — Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za «Lovca», je po članu 35 din. Za člane družin, ki niso včlanjene v področne zveze, in za člane družin, katerih področna zveza ni član LZS, je letna naročnina 40 din; za inozemstvo 60 din; posamezna številka 3,50 din. — Cene malim oglašom za člane lov. organizacij, povezanih v LZ in LZS: do 15 besed 3 din, od 15 do 25 besed 4 din, od 25 do 35 besed 5 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom. — Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 501-8-47/1. — Tiskala in klišeje izdelala Tiskarna «Jože Moškič» v Ljubljani.

Občni zbor Lovske zveze Slovenije

V soboto, 28. junija, je bil v Ljubljani v veliki dvorani Doma sindikatov redni občni zbor Lovske zveze Slovenije. Poleg 64 delegatov iz vseh 18 področnih lovskih zvez so občnemu zboru prisostvovali predsednik Lovske zveze Jugoslavije Blažo Djuričić, podpredsednik Zveze lovskih organizacij BiH prof. dr. inž. Alija Karahasanović, tajnik Lovske zveze Hrvaške Jeronim Juričan-Remuš, republiški lovski inšpektor Lojze Lakner in predstavniki izrednih članov Lovske zveze Slovenije, to je zavodov za gojitev divjadi oziroma gojitvenih lovišč.

Občni zbor je ocenil organizacijske in gospodarske uspehe v zadnjem dveletnem obdobju, zlasti pomembna in značilna pa je ugotovitev, da je bil v sodelovanju lovskih zvez in lovskih družin ter Lovske zveze Slovenije posledno uveljavljen princip samoupravnega dogovarjanja, saj so se lovske družine enotno odločile za medsebojno povezovanje v področne lovske zveze in Lovsko zvezo Slovenije, ter s tem prevzele moralne in materialne obveznosti. Uspešnost takega sodelovanja daje pozitivno oceno lovskim organizacijam v gospodarjenju z lovišči in v naši družbi sploh.

Občni zbor je soglasno in v celoti sprejel poročilo predsednika LZS Rada Pehačka, ki ga objavljamo v celoti:

Tovariši delegati!

Dveletno obdobje med obcnima zboroma Lovske zveze Slovenije ni dolga doba, bila pa je preizkušnja za nas vse. To je bil čas poskusa živeti po našem novem zakonu, pod novimi pogoji, živeti v organizaciji, ki je povsem prostovoljna, osnovana na demokratičnem načelu pravice do združevanja, na načelu socialističnega razvoja naše družbe, brez oblastvenih pravic, brez moči ukazovanja. Z našim delom smo se vraščali v zakonsko določilo, da je divjad družbena lastnina, da se mora

Rado Pehaček, predsednik Lovske zveze Slovenije

ves izkupiček od uplenjene divjadi vračati v lovišče posredno ali neposredno, boreč se pri tem s prvobitnimi nagoni človeka, s tisočletno tradicijo in proti maličenju samoupravnih pravic posameznih lovcov, češ da je uplenjena in ulovljena divjad last posameznega lovca. Razen tega nam kot Damoklov meč visi nad glavo nezadržni pohod civilizacije, ki z gradbeno dejavnostjo, intenzivnim kmetijstvom in gozdarstvom oži življenjski prostor divjadi in lovni teren, ter vse ostrejšje zahteve družbe za sporazumno ureditve odnosov z drugimi gospodarskimi panogami, ki so z lovstvom nerazdružno povezane, da jih družba ne bi rešila sama v našo nepopravljivo škodo.

Pod takimi pogoji je reorganizirana Lovska zveza Slovenije pričela delo ter reševala, skušala reševati ali začinjala reševati včasih dokaj zamotane probleme. Imela je 4 seje upravnega odbora, 14 sej izvršnega odbora, veliko število sej komisij in raznih sestankov o načelnih stališčih glede lovstva s predstavniki republiškega izvršnega sveta in skupščine SRS, sekretariata za gospodarstvo, z inšpektorjem za lovstvo, veterinarsko službo itd.

Ni moj namen naštevati vsega, temveč bi se tu le rad v imenu nas vseh zahvalil za razumevanje in pomoč, ki smo jo dobili pri omenjenih republiških organih pri delu okrog novega zakona o lovstvu, udeležbi na

Novosadskem sejmu ter zatiranju gamsje slepote, za kar se posebno zahvaljujem veterinarskemu inšpektoratu SRS. Tudi RTV in druga sredstva javnega informiranja so nam šla na roko, posebno v času velikega snega. Od organov LZS pa menim, da velja posebno priznanje gospodarski komisiji in nadzornemu odboru za delo, koristne nasvete in opozorila.

Bistvene naloge zadnjega občnega zbora, kakor revizija bonitiranja, tečaj za lovske čuvaje itd., so opravljene; tudi lovski priročnik bo kmalu zagledal luč sveta.

Pred dvema letoma je štela organizacija 12 893 članov, organiziranih v 16 lovskih zvezah; 27 lovskih družin je bilo izven organizacije. Danes šteje organizacija 14 030 članov, organiziranih v 408 lovskih družinah oziroma v 18 lovskih zvezah. K temu dodajmo še 8 gojitvenih lovišč oziroma zavodov. Od 408 LD 3 niso včlanjene v področno lovsko zvezo oziroma LZS.

Moram ugotoviti, da so vsi dvomi in bojazen pred prostovoljnostjo in preveliko demokracijo doživeli plom in da je zavest lovcov v družinah in delovnih kolektivih uspešno opravila izpit demokracije naše socialistične družbe in se nesporno izrekla za enotnost lovstva v Sloveniji. Vsekakor je to velik uspeh naše organizacije v novih razmerah.

Drugi uspeh je, da je članstvo zaupalo vodstvo politike lovstva svojim izvoljenim forumom, ki niso več z zakonom predpisani. Prehod iz organizacije, v kateri se ukazuje, v sistem dogovarjanja, prepričevanja, usmerjanja je težaven. Potrebno je bilo rešiti vrsto vprašanj in najti čvrst konkreten cilj, kateremu gremo naproti. Reševali smo vprašanje: ali športna ali gospodarstva organizacija. Mislim, da smo blizu pravilne rešitve z našo postavko, da smo kot organizacija športno in rekreativno združenje, sloneče na načelu popolne prostovoljnosti, da to svojo organizacijo smatramo kot svojo strokovno organizacijo, ki skrbi za strokovni dvig našega članstva, kar je nujno potrebno za svojstven lovski šport, gojitev divjadi in lov v ožjem pomenju besede. Ta organizacija se vzdržuje izključno s članarino. Gospodarska organizacija pa smo v trenutku, ko s pogodbo od družbe prevzamemo v upravo lovišče. Tu smo pa upravljalci družbenega imetja po načelu samoupravljanja, kar je čista domena ekonomike, brez kakršnegakoli načela prostovoljnosti, osnovano na določilih zakona o lovstvu, na pravicah in dolžnostih samoupravnih or-

ganov in na pogodbenih obveznostih z občino.

Naslednji uspeh pa je po mojem čisto gospodarski: vrednost bonitiranega odstrela divjadi po tržnih cenah, to je dohodka iz lovišč. Ta vrednost je dosegla v preteklem lovskem letu 430 milijonov s. dinarjev. Samo iz tega dohodka se izračunavajo vse dajatve za razvoj in širše potrebe lovstva. Finančni uspeh, katerega je lovstvo realiziralo v preteklem letu, pa znaša 1 milijardo 250 milijonov. Razlika 800 milijonov, ki jih ne bremenijo nobene dajatve, so sredstva, pridobljena z našim delom, našim vlaganjem v lovišča, našim oddajanjem odstrela za turizem in z našim dobrim gospodarjenjem. Mislim, da smo tudi tukaj opravili izpit. Povečanje vseh dohodkov v dveh letih za 560 milijonov ali za 84% to zgovorno dokazuje.

Mnenja sem, da bi pri takšnih premikih v lovstvu moral tudi današnji občni zbor, ki je po svojem sestavu predstavnik najnaprednejših težev našega lovstva, napraviti korak naprej in odločno začrtati politiko, ki jo bomo vodili v naslednjem obdobju in ki jo morajo upravni odbor LZS, izvršni odbor LZS, področne zveze ter lovske družine čim vestneje prenesti v življenje. Odločno si moramo prizadevati za enotnost in moč naše organizacije, se boriti proti razbijačem enotnosti, najsi bo proti posameznim demagoškimi članom ali proti posameznim organizacijam in njihovim parolam, da je izven organizacije ceneje itd., ko vendar vsi vemo, kaj stoji za tem.

Zato si moramo prizadevati in dosledno izpeljati, da se dokaj velika sredstva, pridobljena iz lovišč, pa četudi so rezultat naših naporov in dela, morajo uporabljati samo za potrebe lovstva. Jasno moramo tudi reči, da nimamo ničesar proti lovskim domovom, če ima lovska družina urejeno čuvajsko službo, krmljenje itd. Zavedamo se, da pohoda civilizacije ne moremo zaustaviti, da pa je naša dolžnost zaradi civilizacije izgubljene dobre pogoje za divjad nadomestiti z novimi življenjskimi pogoji, npr. z nakupovanjem zemljišč za remize, rezervate, krmne njive itd. Tožimo o izgubah divjadi zaradi kombajnov, kosilnic in drugih strojev. Začeti bomo morali sami nakupovati plašilne naprave itd.

S prepričevanjem, dogovarjanjem in usmerjanjem bomo morali odločneje vplivati na porabo sredstev iz lovišč v lovske namene. Ostro je treba grajati družine, ki se zapirajo vase z visokimi pristopninami — celo do

150 000 S din. Ne soglašamo s pretiravanjem v turizmu, razkrivati pa moramo tudi lažni nacionalni ponos, s katerim ponekod odklanjajo turizem. Okrepiti moramo naše napore pri izdelavi novega lovskega zakona v našem osnovnem stališču, da ne zahtevamo nobenih privilegijev, da pa jih tudi drugim ne dovolimo. Delovna organizacija lahko dobi v upravljanje lovišče, vendar pod enakimi pogoji kakor mi; dodeli naj ji ga občina s pogodbo, kakor nam.

Končno menim, da so organi zveze v obdobju med zadnjima občnima zboroma v celoti izpolnili naloge in smernice občnega zbora iz leta 1967. To obdobje ocenjujem kot izredno bogato, odločilno in pomembno za nadaljnji razvoj lovstva. V tem času so se namreč tudi v lovstvu odrazile spremembe, značilne za vso našo družbo. Predvsem se je še bolj poglobilo samoupravljanje v lovskih družinah, ki so ga uvedle pred več ko 15 leti. S svojimi odločitvami o bodočem reševanju skupnih nalog je naša organizacija dokazala visoko zrelost svojih članov, še posebej pa je pred družbo opravičila pravilnost takšnih rešitev, kakršne je predpisala naša zakonodaja, ko je urejala gospodarjenje z lovišči. Prostovoljno združevanje dela sredstev za reševanje skupnih nalog slovenskega lovstva in uporaba vseh drugih pri-gospodarjenih sredstev za napredek lovišč dokazujeta, da je možno brez

kakršne koli intervencije oblastvenih organov smotrno in koristno gospodarjenje z lovišči.

V nadaljevanju tega požrtvovalnega dela slovenskih lovcev, v dobrem poslovanju lovskih družin, področnih lovskih zvez in Lovske zveze Slovenije ter v njihovem medsebojnem sodelovanju je tudi najmočnejša garancija za nadaljnji razvoj in napredek lovstva, za vse širši družbeni ugled slovenskih lovcev in njihove organizacije ter jamstvo za ohranitev divjadi, naravnega bogastva, ki nam ga je družba zaupala v upravljanje.

Naloge in stališča

Po poročilih se je razvila bogata razprava, iz katere je razvidna vrsta nalog, ki čakajo lovsko organizacijo v prihodnjem obdobju. Tako se je občni zbor strinjal s sklepom upravnega odbora o ureditvi lovskega muzeja in s sklepom o financiranju ukrepov za preprečevanje kužne gamsje splete. Ureditev lovskega muzeja bo lovska organizacija financirala iz dveh virov, kar je razvidno že iz poročila o seji upravnega odbora LZS v Mariboru (Lovec št. 4/69).

Foto R. Bradaškja: Na občnem zboru, (v ozadju z leve drugi, tretji, četrti) podpredsednik LZS Tine Remškar, predsednik LZJ Blažo Djuričič, tajnik LZH Jeronim Juričan

Foto R. Bradaškja: Podpredsednik Zveze lov. org. BiH, prof. dr. ing. Alija Karahasanović

Kužna gamsja slepota je zelo prizadela lovske družine v Posočju, katerim gams ne predstavlja samo lovno, ampak tudi gospodarsko najpomembnejšo divjad. Soglasnost s sklepom upravnega odbora, da prispeva vsaka lovska družina 100,00 din v sklad za preprečevanje kužne gamsje slepote, pomeni nadaljnje uresničevanje načela o solidarnosti lovske organizacije, ki se mora izražati tudi v prelivanju sredstev za določene namene.

Enako kot upravni odbor je tudi občni zbor ostro obsodil lovske družine, ki z visokimi pristopninami onemogočajo sprejem v članstvo, in zavzel stališče, da pristopnina ne sme biti ovira za sprejem v lov. organizacijo. Močnejši pritisk v nekatere lovske družine naj področne lovske zveze rešujejo tudi z usmerjanjem prosilcev v lovske družine, ki imajo z ozirom na velikost lovišč in število članstva večje zmogljivosti. Ta problem bo v bodoče treba urejati tudi z utrjevanjem notranje discipline in

odnosov sploh v lovskih družinah. Ob ocenjevanju uspehov v lovskem turizmu se nujno pojavlja naloga za kvalitetno izboljšanje storitev. Potrebna bo večja organizacijska sposobnost, zato bo vsaka LD imela referenta za lovski turizem, ki bo v sodelovanju s področnimi lovskimi zvezami in LZS odgovoren za organizacijo lova in delo z lovskimi gosti sploh. Organizacija te službe bo pripomogla k nujnemu izboljšanju uslug. Ob tem pa je upoštevati nacionalno zavest in se pri samem lovu podrediti splošnim normam lovske etike in pravičnosti. Sicer pa je lovski turizem treba razvijati v mejah, da ne pride do pustošenja lovišč. Vendar moramo del odstrela za lovski turizem imeti za splošno družbeno obveznost lovskih organizacij.

Med pomembnejše naloge v bodočem obdobju sodi tudi prizadevanje LZS za spremembo sedanjega zakona o orožju in zakona o upravnih taksah. Z ozirom na splošno socialno strukturo član-

stva je sedanja višina taks za orožne liste zelo visoka, saj lovsko orožje ni več predmet za pridobivanje materialnih dobrin, pač pa športni pripomoček. Še posebej to velja za orožje lovskih čuvajev, ki jim služi za vsakodnevna gojitveno-čuvajska opravila.

Vzgojno-propagandna dejavnost lovske organizacije postaja vse važnejša pri izboljševanju strokovnosti in gospodarjenju sploh. To naj se tudi v bodoče izraža v merilih pri opravljanju lovskih izpitov, v organizaciji in sodelovanju na seminarjih ter tečajih, v prirejanju predavanj in predvajanju filmov, v organiziranem ocenjevanju in kategorizaciji trofejev, v spremljanju strokovne literature in sodelovanju s sorodnimi organizacijami. Divjad moramo kot sestavni del narave še bolj približati javnosti, zlasti mladini. Pri tem naj bi tudi radio in televizija odigrala pomembno vlogo.

Vsi važnejši zaključki so zajeti v »Smernicah in stališčih občnega zbora«, ki bodo objavljeni v prihodnjem »Lovcu«.

O stališčih lovske organizacije do zakonodaje o lovstvu je občni zbor sklenil obvestiti tudi Zvezno skupščino in Zvezni izvršni svet.

Z občnega zbora je bila v imenu slovenskih lovcev poslana pozdravna brzojavka predsedniku Titu.

Sprememba pravil LZS

V nadaljevanju razprave je občni zbor sprejel tudi nekaj sprememb in dopolnitev pravil LZS. Tako bodo odsej tudi gojitvena lovišča oz. zavodi za gojitev divjadi, ki so včlanjeni v LZS, delegirali v upravni odbor Lovske zveze Slovenije dva zastopnika, v izvršni odbor pa enega. S tem bo brez dvoma dosežen napredek pri vodenju skupne lovske politike, pri usklajevanju interesov in kriterijev gospodarjenja, razen tega pa

bodo tudi ti člani aktivneje vključeni v reševanje skupnih nalog slovenskega lovstva.

Pomembna novost je določilo, da je organizacija, ki izstopi iz članstva LZS in se želi ponovno včlaniti v LZS, dolžna plačati v adekvatni višini vse prispevke, potrebne za izvajanje skupnih nalog, tudi za obdobje, ko ni bila včlanjena v Lovsko zvezo Slovenije. Zaradi številnejših in pomembnejših nalog se poveča izvršni odbor od sedanjih 10 na 13 članov, upravni oz. izvršni odbor pa ima odslej dva podpredsednika. S tem bo razbremenjeno delo predsednika, saj bo eden od podpredsednikov zadolžen za organizacijsko, drugi pa za gospodarsko dejavnost.

Upravni, izvršni in nadzorni odbor Lovske zveze Slovenije

Po občnem zboru je bila prva seja upravnega odbora Lovske zveze Slovenije, ki je za predsednika ponovno izvolil Rada Pehačka, za podpredsednika pa Tineta Remškarja in dr. Štefana Šobo.

Drugi člani upravnega odbora so: Franc Bittner, LZ Postojna, Lojze Briški, LZ Maribor, Franjo Bulc, LZ Novo mesto, dr. Miran Cilenšek, LZ Kočevje, Stanko Dolanc, LZ Zasavje, Janez Drvarič, LZ Prekmurje, Franc Erlih, LZ Gor. Radgona, Ivan Fabjan, goj. lovišča, inž. Aleksander Gergar, goj. lovišča, Andrej Hrbljen, LZ Notranjske, inž. Vlado Jenko, LZ Krško, Miloš Kelih, LZ Gorenjske, Drago Klobučar, ZLD Ptuj, Jože Kuntarič, LZ Celje, Ivče Majcen, ZLD Ljubljana, inž. Vitomir Mikuletič, LZ Gorica. Peter Pavlič, LZ Koper, Venčeslav Straus, LZ Idrija, Rudi Tomažič, LZ Ljutomer, Janez Žunič, LZ Bela krajina.

Novi izvršni odbor je imenovan v naslednjem sestavu:

Predsednik Rado Pehaček, član Sveta federacije, generalpolkovnik; podpredsednik Tine Remškar, član Zbora narodov; podpredsednik dr. Štefan Šoba, generalni direktor Narodne banke Jugoslavije — centrale za SRS; člani: Ivan Bokal, republiški podsekretar za gospodarstvo; Ivan Cvar, šef kadrovske službe podjetja »Iskra« — Kranj; Rastko Bradaškja, novinar in publicist; Stane Dolanc, član Izvršnega biroja CK ZKJ; Slavko Kovač, tajnik LZ Celje, Ive Krevs, svetovalec Izvršnega sveta SRS; dr. Ernest Petrič, član Izvršnega

sveta SRS; Drago Šumak, direktor Zavoda za rezerve SRS; Lado Švigelj, direktor gojitvenega lovišča »ROG« Kočevje, dr. Slavko Zore, pravnik in družbeni delavec.

V organih Lovske zveze Jugoslavije bodo LZS zastopali Stane Dolanc, Rado Pehaček, Tine Remškar.

Izvršni odbor je na svoji prvi seji izvolil za tajnika Iveta Krevsa, za blagajnika Draga Šumaka.

Nadzorni odbor, katerega je skladno s pravili LZS izvolil občni zbor neoposredno, sestavljajo dr. Jože Benigar, Otmar Cvirn, Tone Kropušek.

B. Krže

Janko Klemen

Včlanjevanje tujih državljanov v naše lovske družine

Sledil sem časopisni polemiki o »Koroškem lovskega dogodka št. 1«, kjer je bilo na eni strani polno hvale o podjetni in domiselni Lovski družini Bukovje, ki naj bi ogromno prispevala k napredku turizma, ker je sprejela v svoje vrste tujega državljan. Ne bom navajal osladnega in očitno tendencioznega opisovanja tega podviga LD v mariborskem »Večer«, ki mu je sledilo dokaj rahlo in ne preveč argumentirano ugovarjanje predstavnika Lovske zveze Maribor. Ne morem se znebiti občutka, da je del novinarjev v svoji devizni kampanjščini pripravljen kovati v zvezde vsak najmanjši in najnepomembnejši dogodek, če je ta le malo zabeljen z »devizami«, pa če je to tudi samo »400 šilingov«. Pri tej svoji enostranski usmerjenosti puščajo ob strani vsa druga vprašanja, ki se ob določenem dogodku

pojavi, kot npr. zakonitost, dejanska finančna korist, nacionalni ponos in ustavne pravice naših državljanov.

Do kakšnih absurdov lahko taka kampanjščina pripelje, nam lahko služi primer članka v »Delu« dne 8. 5. 1969 z naslovom »Pri Lojzki bo zaplula flota«. V tem članku novinar Drago Vresnik kuje v zvezde gostilničarko Lojzko, ki je v svoji turistični domiselnosti sklenila pogodbo s člani brodarškega društva iz Gradca. Pri tem seveda modro zamolči, da so si ti tuji skupno z gostilničarko prilastili del dravskega obrežja, ga z žico ogradili in tako preprečili dostop domačinom in drugim turistom. Še bolj zanimivo pa je dejstvo, da je v »Večer« istega dne izšel članek dežurnega reporterja (Branko Senica) pod naslovom »Enklava«, ki pa odločno ob-

Foto I. Napotnik

soja postopek gostilničarke, ki je s krediti tujcev uredila hangarje za čolne, obalo in ograjo. Med drugim članek odkriva tudi to, da omenjena skupina tujcev iz določene užaljenosti ni več včlanjena v brodarsko društvo »Sidro« in torej predstavlja samostojno društvo tujcev v naši državi. Bilo bi res zanimivo vedeti, kakšne so posledice takega informiranja pri bralcih obeh časopisov.

Če se povrnem h »Koroškemu dogodku št. 1«, lahko ugotovim, da

je tovariš Viktor Čeh s svojim prispevkom pod istim naslovom v »Lovcu« št. 2/69 stvar že postavil na svoje mesto. Nedvomno se bo z njegovimi stališči strinjala velika večina članov lovskih družin in tudi občanov, ki v lovstvu niso direktno angažirani. Navedbam tovariša Čeha ni oporekati, zato bi ob vsem že povedanem opozoril še na predpise, ki so s postopkom LD Bukovje pa tudi pristojnih in nepristojnih organov kršeni.

9. člen ustave SFRJ med drugim tudi določa: »Da bi se zagotovil enoten družbeno ekonomski položaj delovnih ljudi, se z zakonom in statutom določajo pravice samoupravljanja delovnih ljudi, ki delajo v državnem organu, v družbeno politični organizaciji ali v društvu, v skladu z naravo dejavnosti teh organov in organizacij.«
32. člen ustave republike Slovenije pa govori: »Zakon določa pogoje, ob katerih imajo lahko družbeno politične organizacije in društva občanov lastninsko pravico na nepremičninah in na drugih stvareh, ki so namenjene za uresničevanje skupnih interesov njihovih članov in nalog organizacije, kakor tudi pogoje, ob katerih smejo razpolagati z družbenimi sredstvi, ki imajo enak namen.«

Ker je delovanje lovskih družin urejeno s posebnim zakonom, t. j. z zakonom o lovu, kjer so določene tudi pravice in dolžnosti za člane LD, izhaja tako iz določil tega zakona kakor tudi iz ustavnih določil, da se ta določila nanašajo le na državljane SFRJ. Za tujce je v zakonu o lovu predviden poseben režim, zato tudi njihova udeležba pri izvajanju samoupravnih in razpolagalnih pravic z družbenimi sredstvi ni tako sama po sebi umevna, kot to skušajo nekateri dokazovati.

14. člen temeljnega zakona o društvih (Ur. list SFRJ št. 16/65) določa, da sme biti tujec član društva, če je tako določeno v pravilih. Znano mi je, da nobena lovska družina, ki je včlanjena v Lovsko zvezo Maribor, nima pravil, ki bi predvidevala včlanjevanje tujcev. Z včlanitvijo tujca v LD Bukovje je nastopil primer, ki ga predvideva 4. člen republiškega zakona o društvih (Ur. list SRS št. 36/65) in je bil pristojni občinski organ za notranje zadeve občine Dravograd po uradni dolžnosti dolžan pozvati LD Bukovje, da preneha z dejavnostjo, ki nasprotuje pravilom, v tem primeru, da

izključi člana — tujega državljana. Pozitivni odgovor oddelka za gošpodarstvo občine Dravograd kaže na slabo poznanje predpisov in pristojnosti določenega uslužbenca. Ugotovitev, »da ni zakona, ki bi preprečeval včlanjevanje tujih lovcev v naše lovske družine«, je dokaj samovoljna in brez dejanske zveze s predpisi, ki so jasni. Tudi je dokaj čudno poseganje oddelka za gospodarstvo na izključno področje občinskega organa za notranje zadeve in to še s tako nepreverenimi in nezakonitimi uradnimi odgovori.

Smatram tudi, da je bila Lovska zveza Maribor dolžna odločno opozoriti LD Bukovje, da včlanjenje tujca ni v skladu z družinskimi pravili ter da se mora LD pri lovu tujca držati »Pravilnika o lovu tujcev«.

Ob koncu še moje osebno mnenje: Včlanjevanje tujcev v naše lovske družine je v bistvu samo manever, s katerim naj bi se obšla določila cenika in pravilnika o lovu tujcev, t. j. da bi se lovske usluge za tujce pocenile in da bi se lovska dru-

žina s tem izognila obveznostim, ki jih ima v zvezi z lovom tujca do skupnosti, konkretno do zveze lovskih družin. Takim postopkom največkrat botrujejo osebne zveze in nemalokrat tudi osebne koristi. Občani Jugoslavije so se stoletja v nacionalnem boju borili za svojo zemljo in lovišča. V zadnjem stoletju pa so si v revolucionarnem in razrednem boju priborili vse-splošno pravico do lova in upravljanja z lovišči. Zato danes ne dovolimo lahkomišelnosti, da s težkimi žrtvami priborjene pravice zvodenijo, izgubijo svoj revolucionarni smisel in ponos upravljalca v najširšem pomenu besede.

Z vključevanjem tujcev zanikamo smisel upravljanja nacionalnega gospodarstva in skušamo skozi zadnja vrata vračati stare odnose. Tujci-turisti naj ostanejo dobrodošli gostje, tudi lovski, če to želijo in plačajo, pri tem pa naj striktno spoštujejo naše zakonite predpise. Zavesti družbenega lastništva in občana-upravljalca lovišča pa se ne da plačati.

menjeni njihovi bistveni konstrukcijski deli. Gre torej za predelavo že rabljenega orožja.

V ročno strelno orožje šteje zakon vse vrste pušk, samokresov in revolverjev ter vse vrste naprav, ki pod pritiskom smodnikovih plinov izstreljujejo iz cevi zrno, kroglo ali šibre. S strelivom pa so mišljeni naboji, patrone, tulci z netilkami (vžigalnimi kopicami), netilke, šibre in smodnik. Kaj spada v ročne aparate in naprave, pri katerih se za pogon uporablja energija smodnikovih plinov, ne bom navajal, ker za lovce to ni zanimivo. Namen preizkušanja in žigosanja oziramo zaznamovanja ročnega strelnega orožja in streliva je, da se zagotovi oziroma potrdi njegova brezhibnost po predpisanih standardih, pri strelivu pa tudi varnost v prometu in pri uporabi.

S preizkušanjem ročnega strelnega orožja se ugotavlja, ali orožje pravilno deluje in ali so posamezni njegovi deli brezhibni, kontrolira pa se tudi vzdržljivost cevi in drugih delov pod določenim pritiskom. Ročno strelno orožje, za katero je bilo s preizkusom ugotovljeno, da je brezhibno, se žigosa tako, da se na določene dele (cev, zaklep in dr.) vtisne predpisani žig. Tisti, ki je ročno strelno orožje dal preizkusiti, in je bilo orožje preizkušeno in žigosano, dobi pismeno potrdilo o izidu preizkusa. Potrdilo mora navajati: vrsto preizkušene in žigosane orožja, odtis vtisnjene žiga in druge, za orožje predpisane označbe, za orožje z nerisanimi cevmi pa tudi podatke, pod kakšnim pritiskom je bila preizkušena vzdržljivost cevi. Preizkus streliva se opravlja tako, da se pregledajo vzorci vsake posamezne serije izdelanega streliva in ugotovi kvaliteta streliva ter kontrolira ovoj glede na promet in na uporabo.

Zakon tudi določa, kdo se ukvarja s preizkušanjem in žigosanjem oziroma zaznamovanjem ročnega strelnega orožja in streliva. To so

Danilo Šolar

Zakonske novosti v zvezi z orožjem

Gotovo se člani LD spominjajo, da nas je ZLD Ljubljana dne 16. 7. 1968 obvestila, da ji je organ za notranje zadeve mestnega sveta Ljubljana sporočil, da bo pri izdaji novih orožnih listov, ki bodo veljali do preklica, zahteval potrdilo o uporabnosti in brezhibnosti orožja. Zato so LD organizirale preglede orožja. Orožje je pregledal kvalificiran puškar ali posebna komisija lovske organizacije, v kateri je bil kvalificiran puškar. Sedaj je ta zadeva zakonsko urejena, vendar splošno.

S 1. julijem 1969 se začne uporabljati zakon o preizkušanju in žigosanju oziroma zaznamovanju ročnega strelnega orožja in streliva (Ur. list SFRJ, št. 20, od 8. V. 1969). Poglejmo, kaj zakon zahteva! Ročno strelno orožje in municija zanj, bodisi da sta izdelana v državi ali pa uvožena, morata biti pregledana in žigosana oziroma zaznamovana, preden gresta v promet. Prav tako mora pred izročitvijo v promet biti preizkušeno in žigosano tudi ročno strelno orožje in aparati, pri katerih so bili s predelavo nadomeščeni ali spre-

strokovne delovne organizacije, ki jim je zvezni sekretariat za gospodarstvo dal to pravico. Seveda pa mora imeti potrebno opremo in strokovne kadre za tako delo. To pravico lahko dobi organizacija za vse vrste ali pa za določene vrste ročnega strelnega orožja in streliva. Treba pa je povedati, da take pravice ne more dobiti delovna organizacija, ki se ukvarja z izdelovanjem ročnega strelnega orožja in streliva, ki morata biti preizkušena in žigosana.

Delovna ali druga organizacija, državni organ ali občan, na katerega zahtevo je bilo ročno strelno orožje predelano, ali ki iz tujine uvozi oziroma prinese ročno strelno orožje ali strelivo za svoje potrebe, mora v 15 dneh, računajoč od dneva, ko so predelani oziroma prineseni v državo, vse to predložiti v preizkus in žigosanje pooblaščenim strokovnim organizaciji. Ta organizacija je dolžna opraviti vsak, od nje zahtevani preizkus in žigosanje ročnega strelnega orožja, kar bo računala po tarifi, ki jo bo sama določila, potrdil pa zvezni zavod za cene.

Ker imajo te določbe predvsem splošni pomen, zakon določa, da zvezni sekretariat za gospodarstvo izda v sporazumu z zveznim sekretarjem za notranje zadeve natančnejše predpise o postopku za preizkušanje in žigosanje oziroma zaznamovanje ročnega strelnega orožja in streliva, kateri bistveni konstrukcijski deli ročnega strelnega orožja morajo biti prizkušeni in žigosani, podrobnosti o žigih in znamenjih za žigosanje oziroma zaznamovanje in o obliki ter vsebini potrdil.

Za vse kršitve gornjih določil zakon določa tudi gospodarski prestopke in prekrške, ki jih lahko store prizadeti oziroma tisti, na katere se nanaša.

V prehodnih in končnih določbah pa zakon določa, da ročno strelno orožje in strelivo, ki so jih trgovske organizacije za promet s tem

blagom nabavile do začetka uporabe tega zakona (1. 7. 1969), sme biti v prometu brez preizkusa in žigosanja največ šest mesecev, torej do 31. 12. 1969.

Iz povedanega lahko ugotovimo, da bo moral v bodoče vsak lovec, ki si bo prinesel oziroma uvozil iz tujine ročno strelno orožje ali pa ga dal predelati, tako orožje da-

Blaž Krže

Iz Nemčije prihaja steklina

K članku o steklini, ki je bil objavljen v decembrski številki *Lovca*, bi dodal še tole:

Po preteku dveh let je bila v Jugoslaviji v oktobru spet zabeležena steklina, predhodnica nevarne epidemije, katero lahko pričakujemo v nekaj letih tudi v Sloveniji.

Kaj je steklina? Steklina je kužna bolezen, ki jo povzroča virus. Ena od postavk o delovanju virusa stekline trdi, da je steklina rušenje hormonalnega sistema. V hipotalamusu, to je delu možgan, ki je vrhovni komandant hormonalnega sistema, virus stekline ustvarja »fronto napada«. Takó hormonalni sistem dobiva napačne ukaze. Tàko je mišljenje direktorja Pasteurjevega zavoda v Novem Sadu, prof. dr. Milana Nikolića, ki je eden najpomembnejših svetovnih strokovnjakov za to bolezen.

Sam izvor stekline je nepoznan. Praksa pa je pokazala, da so v Evropi pa tudi v Sev. Ameriki glavni prenašalci te bolezni lisice. Ena od tez tudi pravi, da so glavni prenašalci te bolezni poljske miši in v zvezi s tem lisice, ki se pri iskanju miši kot vira prehrane selijo v predele, kjer je teh glodavcev največ.

ti v preizkus in žigosanje, česar do sedaj nismo poznali. Glede ročnega strelnega orožja, ki ga imajo lovci sedaj in ga uporabljajo, pa zakon ničesar ne določa, kar pomeni, da ni sprememb oziroma da ostane pri starem, razen če ne bo lovec svojega orožja dal predelati. Morda bodo podrobni predpisi ta primer bolj konkretno določili.

Evropski center te bolezni je že od leta 1939 Nemčija, še posebej pokrajina Baden-Württemberg v ZR Nemčiji, kamor je prišla z Vzhoda. Menijo, da se steklina v Evropi širi prav iz tega centra in da so glavni prenašalci lisice. Po nemških podatkih je bilo v zadnjih sedmih letih v nemških loviščih pokončanih več ko 200 tisoč lisic in jazbecev, vendar brez posebnega uspeha pri omejevanju prenašanja stekline.

Pred nekaj leti se je iz Nemčije steklina pričela širiti proti jugu in severozahodu Evrope. Zabeleženih je več tragičnih primerov okužbe in tudi smrti ljudi, zlasti otrok. Kadar se pojavijo simptomi bolezni, rešitve praktično ni. Bolezen se je razširila v Belgijo, Luksemburg, Skandinavijo, Švico, Avstrijo, Čehoslovaško in preko Madžarske se širi tudi k nam. Stekle lisice so opazili in uplenili v okolici Subotice in Novega Sada, zaenkrat še vse onstran Donave. Po drugi strani pa lahko v nekaj letih pričakujemo tudi prodor stekline iz avstrijske smeri, kjer je že ugotovljena na južnem Tirolskem. Po približnih ocenah se steklina v gorskih predelih razširja s hitrostjo okrog 60 kilometrov na leto, v nižinah pa seveda hitreje. To je od-

visno od več vplivov, verjetno tudi od obsega letnih selitev lisic.

Od julija pa do septembra 1968. leta je bila na Tirolskem steklina ugotovljena pri lisicah v 24 primerih, pri jazbecih v enem primeru in enako pri jelenjadi in srnjadi. Od domačih živali pa je poleg psov in mačk v nevarnosti tudi govedo.

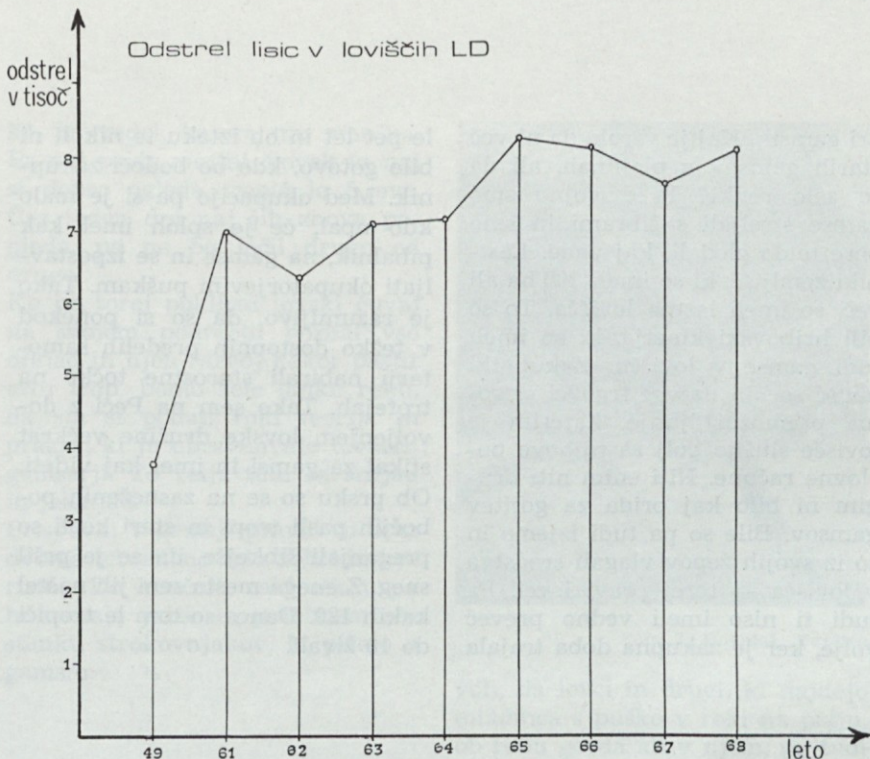
Dnevno časopisje je pred časom poročalo, da so zdravstvene oblasti 21 evropskih dežel naslovile na svoje vlade zahtevo, naj lovci skupaj z zdravstvenimi organizacijami napovedo vojno steklino.

Po enem od virov, ki jih navaja omenjeni članek v decembrski številki našega glasila, se steklina preneha širiti, če se stalež lisic zniža na največ eno na 260 ha. Da si lažje predstavljamo, je to približno v 4000 ha velikem lovišču okoli 16 lisic. Je to izvedljivo v naših loviščih?

Zmanjšanje staleža lisic je torej eden od najuspešnejših preventivnih ukrepov za preprečevanje stekline. Na Danskem so s poskusi ugotovili, da prenašanje stekline preneha, če odstrelje 70–80 % staleža.

Podatki o odstrelu lisic nam ne povedo dosti, očiten pa je porast staleža glede na število uplenjenih lisic po letu 1962, ko je stopila v veljavo uredba o prepovedi uporabe cianovodika pri lovu, kar je kasneje sprejel tudi republiški zakon o lovstvu, čl. 19 (Ur. list SRS, št. 22-122, z dne 7. VII. 1966). Kolikor bi zbirali tudi podatke o staležu lisic, bi ugotovili povečan stalež še posebno pred nekaj leti, ko je cena kožuhovini naglo in močno padla.

Le v nižinskih in deloma hribskih loviščih se da stalež lisic zadovoljivo uravnati s puško in psom. Težje je to v nekaterih hribskih in še zlasti gorskih loviščih. Po trditvah nekaterih lovskih družin prav v takih loviščih lisice ogro-

žajo normalno gospodarjenje s srnjadjo, po drugi strani pa povzročajo občutne škode kmetom na domači perjadi.

Brez dvoma pa je važnejša ugotovitev, da tudi k nam prihaja steklina, bolezen za katero še zlasti velja pravilo, da jo je bolje preprečevati kot zdraviti. Zaradi tega

se staležu lisic posvetimo z vso resnostjo. Ob napovedanih spremembah lovske zakonodaje pa morebiti ne bi bilo napak, če bi bila vsaj v izjemnih primerih dovoljena uporaba cianovodikovih ampul, in to v rokah kvalificiranih ter tega večjih lovcev in lovskih čuvajev.

Tone Černač

Teorija in praksa pri odstrelu gamsov

Vsi dosedanji teoretiki in praktiki v »gamsji pravdi« so z izjemo enega moji stari znanci. Mislim, da ne bodo užaljeni, če to temo iz teorije postavim v prakso. V Lovcu 12/1969 in 1/1969 so fotografije iz Mežice, ki kažejo lovske trofeje našega gornjega koroškega kota. Lovci si tam sami po lovskih družinah ocenjujejo trofeje in se v tem izpopolnjujejo. Dokončno očno pa izvrši vsako leto komisija pri področni lovski zvezi.

Sem že 9 let na Dolenjskem, pa do danes nihče še ni — vsaj ne v lovskih družinah Mirenske doline — ocenjeval lovskih trofej. V lovskogospodarskem načrtu vse lovske družine sleherno leto predlagajo, koliko in kakšne srnjake mislijo odstreliti (I a, I b, II b), toda nihče ne oceni, kaj so dejansko uplenili. Tu ni zelenih in ne rdečih pik. Ne razumem, čemu služijo taki predlogi za odstrel, če trofej nihče ne kontrolira. Pa pogledjmo odstrel še

Divjad v alpski gorah

pri gamsih. Kaj je vzrok, da ni več starih gamsov v planinah, ali da so zelo redki? Pred vojno smo gamse streljali s šibrami in smo bore malo gledali, kaj pade. Lastniki zemljišč, ki so imeli 200 ha ali več, so imeli lastna lovišča. To so bili hribovski kmetje, ki so imeli tudi gamse v lovišču. Zakupniki lovišč so bili največ trgovci oziroma premožni ljudje, katerim je lovišče služilo bolj za njihove poslovne račune. Niti enim niti drugim ni bilo kaj prida za gojitev gamsov. Bile so pa tudi izjeme in so iz svojih žepov vlagali sredstva v lovišča — torej pravi lovci. Pa tudi ti niso imeli vedno preveč volje, ker je zakupna doba trajala

le pet let in ob izteku te nikoli ni bilo gotovo, kdo bo bodoči zakupnik. Med okupacijo pa si je malo kdo upal, če je sploh imel kak pihalnik, na gamse in se izpostavljati okupatorjevim puškam. Tako je razumljivo, da so si ponekod v težko dostopnih predelih samotarji nabirali starostne točke na trofejah. Tako sem na Peci z dovoljenjem lovske družine večkrat stikal za gamsi in imel kaj videti. Ob prsku so se na zasneženih pobočjih pasli tropi in stari kozli so preganjali šibkejše, da se je pršil sneg. Z enega mesta sem jih naštel kakih 120. Danes so tam le tropiči do 10 živali.

Prišli so za dan ali dva na gamse lovski prijatelji, ki gamsa v naravi še nikoli niso videli. Ko sem jih vodil, nisem dosti izbiral pri odstreli in pri tem napravil neljubo napako, da je padel gams, ki je prejel rdečo piko.

Prišli so pa tudi za gamse novi časi. Zgradili so kamionske ceste skozi predele, kjer sem prej potreboval dereze. Danes se lovci pripelejo prav do gamsov. Če pa to ne gre, jih med gamse potegnejo žičnice. Gozdarji in lovci so si pa zgradili udobne steze skozi prej do mala neprehodne terene, da pretaknejo ob vsakem vremenu vse skrite kote in opazujejo najbolj skrivne samotarje. Tehnika divjadi pač ne gre na roko, ne na polju, ne v gozdu in ne v planinah. Pa orožje! Nekdaj smo imeli lovsko pravičen strel na gamsa z risanico do največ 150 metrov. Danes nam industrija ponuja puške z daljnogledom, pristreljene v piko na 200 metrov in več.

Življenjski standard se je dvignil in v lovske vrste stopajo mlajši, ki si žele razvedrila na lovu. Zato imajo družine vedno številnejše članstvo. Planinskih in lovskih koč je povsod na pretek, od koder navadno ni daleč do gamsov. Za gamse so prišli črni dnevi. Mislim pa, da se bodo tudi zanje vrnili boljši časi, ko se bo življenjski standard tako dvignil, da bodo lovci globlje segli v žepe in bo imela sleherna družina pošteno plačanega poklicnega čuvaja — lovca-strokovnjaka, ki ne bo stršil po lovišču le na papirju. Ta bo moral poznati in spremljati razvoj vse divjadi, tako da bo z gotovostjo lahko rekel, ta gams, ta srnjak, ta jelen je tak in tak. In le v spremstvu takega čuvaja naj bi lovci streljali na določeno divjad. Tukaj se bosta morali srečati teorija in praksa.

Lahko mi je bilo v komisiji ocenjevati trofeje, ko sem imel roglje v rokah. Vse drugače pa je ocenjevati gamsje trofeje na 100 ali

Foto I. Napotnik

300 m in ugotoviti, ali je gams star 5 ali 10 let, če ne poznaš njegovega razvoja. Pri tem gre za centimetre ali milimetre prirastka gamsjega roglja in tega na 200 m z najboljšim daljnogledom — dragi teoretik — ne boš mogel ali znal oceniti. Res, da ima star gams za lovca-gamsarja še druge znake za razpoznavo starosti, ki pa niso nikoli tako izraziti, da bi z gotovostjo pogodil leta. Štiriletni gams, ko je v petem, ima po pravilu že močne roglje, ki marsikaterega lovca premotijo, misleč, da je starrec. Dejansko je pa krepek plemenjak za bodočih 5 ali 10 let. Poglejmo pastirja, ki leto za letom pase 100 ovc. Poznal bo vsako posamezno in če bo kakšno pogre-

šil, bo vedel, katera mu manjka. Pa naj pride mestni človek in naj si dobro ogleda tropič le 5 ovc. Čez teden dni naj jih znova pogleda, pa ne bo ločil drugo od druge.

Ko bo torej poklicni lovski čuvaj na svojem področju poznal vso divjad in njen razvoj kakor pastir svoj trop, bomo šele lahko rekli, da sta si podali roki teorija in praksa, ki ju obravnavajo tovariši gamsarji. To velja tudi za srnjad in jelenjad.

Prispevki v gamsji pravdi so brez dvoma teoretično zelo dobri in koristni. Do končnih zaključkov pa bi moralo priti na posebnem sestanku strokovnjakov, ki pišejo o gamsih.

Pavel Kunaver

Tri nevarne nadloge ali kam izginjajo ptice pevke

Da milijone ptic pevk izgine v želodcih neusmiljenih ljudi vsako leto v zamejstvu, dobro vemo. A tudi pri nas je mnogo vzrokov, da je teh tako ljubih pevcev vedno manj.

Prvi in zelo pomembni sovražnik je zračna puška v rokah mladine. Kako nevarna je moderna risana, na videz nedolžna zračna puška, sem se prepričal, ko sem ob robu gozda na Ribčevem lazju v Bohinju naletel na fantiča, starega okoli 12 let. Kakor ponosen lovec je sedel tam z zračno puško čez kolena in z ubitim krekovtom. Ta ptič je velik kakor šoja, a drobna kroglica, pognana le od komprimiranega zraka, je ptiča ubila! Fantiča sem odpeljal k enemu od najuglednejših lovcev — kaj se je pozneje zgodilo, ne vem.

Vem pa iz izkušnje tole: V vedno številnejših vikendskih naseljih,

divjih taborih, kampingih, pa seveda v mestih in na deželi je vedno več zračnih pušk. Največkrat vidim mladino, ki oprezuje s puško v roki v okolici platnenih in drugih omenjenih naselij in strelja male ptiče. Vse vrste svarila ne pomagajo nič. Merodajni, naredite temu morjenju konec! Zračne puške naj bodo registrirane! V taborih, vikendih in kampingih ter povsod drugod naj se sme streljati z zračno puško le organizirano, pod vodstvom starejših ljudi ter samo v tarčo! Če tak strel ubije manjšo ptico, lahko občutno rani tudi večje živali — srno, zajca in druge. Iz opazovanja vem, da se znajo nekateri otroci in mladinci plaziti in zalezovati. Vsekakor hvalevredno, če bi to svojo sposobnost razvijali v druge namene. Z ozirom na vzgojo, škodo in tudi na nevarnost za ljudi naj se do-

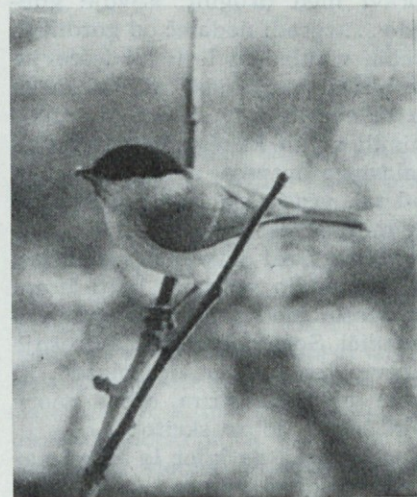

Foto J. Bogataj: Taščica

voli, da lovci in drugi, ki najdejo mladince s puško v roki na polju, ob robu gozda ali v njem, pa tudi v sadovnjaku, odvzamejo le-temu orožje, katerega vrne staršem šele lovška družina ali milica proti primernemu pouku in globi.

Drugi vedno občutnejši sovražnik ptičev pevcev je šoja. Že samo moja izkušnja je tale: Pred okoli 8 leti sem ob robu našega taborišča v Bohinju postavil kočjo, ob njej pa krmilnico za ptiče, ki ostanejo preko zime pri nas — ne samo iz usmiljenja, ampak tudi zaradi velikega veselja, ki nam ga

Foto J. Bogataj: Sinica pezdčevka

posebno v trdi zimi poraja neprestano priletavanje lačne ptičje družine v krmilnico.

Dve — tri leta je bilo gostov res mnogo — čim več snega, tem več in bolj pestrih ptičev — in otroci ter vnuki so uživali prizore.

Nato se je nekega leta udeležila zimske pojedine šoja, se vsedla v sredino krmilnice — ptički so odleteli ali se umaknili na oddaljene veje. Leto nato sem prvič opazil, da je ptičev pevcev manj, šoji pa dve. Drzno sta se nakrmili — pri najmanjšem šumu odleteli oziroma opazili vsak premik, celo za razmeroma majhnim oknom koč. Ustreliti ju nisem mogel. Do danes pa se je položaj izredno poslabšal. Že minulo pomlad sem opazil, da je malone vse veselo petje ptic utihnilo. Razlega pa se drenje in oponašanje večjega števila šoj. V letošnji zimi, ki je zasula kočo z okoli 180 cm visokim snegom in bi moralo mrgoleti ptičev okoli krmilnice, je predrzno priletavalo po hrano kar šest šoj, več kakor drugih ptičev. Zato je bila pomlad seveda tam okoli tiha...

Pred neka leti je izšla sodobna, predelana, že prej znamenita knjiga *Das Tierleben der Alpen* (Življenje alpskih živali). Po Tschudiju je knjigo predelal Guggisberg. Na 1200 straneh je živalstvo Alp čudovito opisano, o šoji pa avtor pravi med drugim: »Svoje gnezdo... zgradi nedaleč od gozdnega roba, v mladem lesu ali leščevju, v bližini večje jase ali gozdnega pota, včasih prav ob deblu na najnižjih vejah kakega listnatega ali iglastega drevesa, običajno 3—5 m od tal, včasih pa izdatno višje. Če le mogoče, je (šoja) še hujši ropar ptičjih gnezd kakor druge ptice, ki pripadajo vranam, kajti hrani se večinoma z jajci in ptičjimi mladiči. Spretno preiskuje krošnje dreves ter podrast, in gnezdo, ki uide njenim ostrim očem, mora biti že res dobro skrito...«

Čas je torej, da kdor le more, naj napove šojam vojno.

Bolj grozljiv pa je sovražnik, ki menda prihaja čez mejo. Že davno sem opazil, da ptiči pevci reagirajo na lepo glasbo. Če se je iz stanovanja oglasil klavir z lepimi melodijami, so se oglasile ptice pevke v parku in na sosednih drevesih. Čudovito je reagiral posebno kos spomladi! V koči sem to poskušal z radioaparatom — in isti pojav, le da so utihnili in verjetno odleteli, če se je oglasila vsakemu občutljivemu ušesu zoprna sodobna glasba z neprijetnimi disonancami in ropotom. To občutljivost ptičev pa so začeli v tujini izrabljati lovci na ptiče pevce. Magnetofon s posnetim ptičjim žvrgolenjem je poleg živih, v kletko zaprtih ptičev pevcev čudovita, a smrtonosna vaba. Ko sem nekemu staremu dobremu lovcu potožil svojo zgodbo s šojami in pti-

cami pevkami, je potrdil že znano zgodbo o izginjanju ptic nasploh, potem pa je zagrenjeno pristavil, da je odkril v gozdu ljudi iz zamejstva, ki so na umeten način kakor na drugi strani meje s konserviranim ptičjim petjem oziroma ujetim ptičem vabili ptice pevke v svoje pasti. Sedaj torej prihaja še ta strašna ptičja smrt preko meje! Le kdo bo mogel nadzorovati tak ogabni lov? V vsakem avtomobilu je lahko magnetofon s ptičjim petjem ali pa gajbica s ptičem, ki zaradi »odpotovanja« mora z družino, da ne pogine doma od dolgega časa. Vsi lovci in ljubitelji narave bodo morali posvetiti več pozornosti v samotni ob gozdovih stoječim avtomobilom in sumljivemu dolgotrajnemu ptičjemu petju — kajti magnetofon se ne utruji...

Ivan Cvek

Od zarečenih do lovca in trofeje

Kadar nekaj svojih dogodkov iz preteklosti v spominu razporedim in povežem, se mi zdi, da je naše življenje večkrat le golo naključje. Kdo bi mislil, da me bo ena brezpomembna zareka, ki ni imela prav nobene zveze z lovstvom, pripeljala v zeleno bratovščino. Tudi glede puške sem se zarekel, češ kadar jo odložim, da jo bom za večne čase, amen. Začelo se je takole: Še v partizanski uniformi sem leta 1945 dopotoval v nekem improviziranem, prenapolnjenem avtobusu, ves onesnažen z nekakšnimi »žlikrofi« in želodčnimi sokovi, iz Idrije v Logatec. Ko sem le nekako prilezel iz tiste kripe, sem se z vso peklensko ihto zarekel, da v to luknjo ne pridem nikoli več, pa čeravno bi bila to edina oaza na svetu. Spominjam se, da sem tako robantil čez tisto vožnjo, da bi se

še laški mornarji pri tem kaj naučili.

Ker je pa pregovor, da se zarečenega kruha največ poje, sem tudi sam že po štirih letih moral začeti jesti prav ta svoj zarečeni kruh. Prekomanda v službi me je iz moje Štajerske prenekaterikrat vodila prav v Idrijo. Vendar to še ni bilo dovolj. Celo moja »zvezda« je bila iz Idrije. In kaj sem hotel, potoval sem še bolj pogosto v tisto luknjo, ki ni bila več luknja, ampak kraj, kamor še danes rad zahajam.

Ko sem že tako začel hoditi v Idrijo, še v sanjah nisem pomislil, da bom tudi drugo zarečeno kaj kmalu požrl. Kakor je že v navadi, človek poleg svojcev spozna vedno še nekaj njihovih znancev in prijateljev. Tako se je tudi meni zgodilo. Spoznal sem jih, med njimi tudi prevega »kapitalnega«

lovca. Ker sta mi bila gozd in divjad že od nekdaj priljubena, ni bilo težko pogoltniti še druge za-rečene.

Namesto puški amen, sem rekel, da jo vzamem. In odšel sem, kar je bila vredna. Nekaj let sem le hodil zraven in se učil. Spoznaval sem lovišče, sledove, steze in stečine, navade ter divjad. Tudi literatura in pogovori s starejšimi lovci iz raznih lovišč so mi bogatili moje začetniško znanje.

Marsikdo me je vprašal, zakaj imam puško in v njej naboje. »Vsaj dlako prinesi, če že drugega ne dobiš,« so mi govorili. Celo cevi so mi kontrolirali, če je skozi nje zvrtna luknja. Take in podobne so padale vsa tista leta na račun moje lovske veščine. Toda kljub temu sem le postajal lovec. Pa ne samo to. Našel sem res drage in neuradne tovariše, sproščenost in vso lepoto narave, ki jo še posebno zna ceniti človek iz mestnega direndaja ali delovnega okolja, v katerem večkrat preživlja prave pasje dni.

Kaj je lepšega, kakor pričakovati jutranjo zarjo nekje na grebenu, od koder gledaš megleno morje v dolini, a v policah nasproti pasočo se kozarijo.

Tudi tisto jutro, ko sem zopet krenil s »kapitalnim« v lovišče, sem imel v planu le hojo in opazovanje. Toda zgodilo se je drugače. Prvi obrisi svetlobe so nama odkrili prav tisto, kar sva si oba že dolgo želela. Bila je priložnost, da pokažem, kaj znam. Sledilo je dolgo opazovanje in končno strel. Uplenil sem slabega srnjaka gumbarja, ki sem ga bil kljub borni II b trofeji neizmerno vesel, saj je bil moj prvi. Hvala ti, tovariš Srečko! Kako sem bil vesel ob uplenitvi prvega desetletnega enorožega gamsa-kozla, bi mnogo vedel povedati izredni lovec in tovariš Mile. Upam, da bo tudi ta dogodek ostal obema nepozaben.

Čeprav moje ostale trofeje niso lepe za oko, niti niso kapitalne,

sem jih vesel predvsem zato, ker so pretežno gojitvene. Nobeden ni zmotljiv. Tudi napake so človeške. Toda velika je grenkoba, kadar ugotoviš, da je padlo tisto, kar bi moralo še živeti.

Pri vsakem delu ali stroki predstavlja doba desetih let že primerno garancijo, da se je človek nekaj naučil in da je sposoben dati določeno kvaliteto svojemu delu. Toda pri lovski, vidim, sta tolikšna doba in z njo vred znanje še vedno malenkostni v primerjavi s široko lepoto prirodnih zakonov. Iz svojih izkušenj ugotavljam, da je potrebno v sebi samem odkriti resnično in pravo podobo ter motive svojih želja, rezervirati dovolj potrpljenja in časa za lastno teoretično in praktično vzgojo, znati izločati zbadljivke in nestrpnost drugih iz svojih odločitev ali namenov, stremeti po izkušnosti, poštenosti ter samokritičnosti, iskati družbo izkušenejših, upoštevati načela etike in se vedno zavedati, da je prva dolžnost gojitev, potem šele pravica do strela. Ni moj namen komurkoli trkati na lovsko vest in zavest. Vendar se

Ivan Drobne

Fazan Miki

Napovedal se je lep pomladni dan in na travniku je kosa enakomerno pela svojo pesem. France se je ozrl proti vzhodu, kjer je pravkar vzhajalo sonce. Krepkeje je poprijel koso in zamahnil, saj je imel še lep kos travnika pred seboj. Naenkrat je kosa zadela v nekaj kakor v krmino in izpod nje se je vsulo rjavkasto perje. Rezilo je prebodlo fazanko, ki je trdno sedela na gnezdu, za njo pa je ostalo dvanajst zelenkastih jajc. Zaklel je, kot je imel navado, kadar je storil

Lovec Vinko ljubitelj divjadi

mi zdi, da z upoštevanjem teh osnovnih načel ne more človek razočarati niti sebe niti drugega, kakor tudi ne narave same. Kadar bomo tudi s temi vprašanji na čistem, bomo, po mojem, lahko šele začeli dajati tisto kvaliteto, kar od nas zahtevajo in pričakujejo narava, divjad in družba.

kaj napak. Obstal je, ko da ne more stopiti preko okrvavljenega perja in gnezda. Nihče ne bi pričakoval od tega robusta, da se v njem skrivata mehkoča in sočutje. »Kdove, morda bi se že jutri iz teh jajc izlegli nebogljeni mahasti kebčki?« Najprej je obrisal krvavo koso, ko da bi hotel čimprej izbrisati, kar je storil. S kratkimi, kosmatimi in žuljavimi rokami je skrbno pobral jajca v oguljen in zamaščen klobuk. Prinesel mi jih je in rekel: »Stori kaj zanje!« Po-

Foto R. Cenčič: Po pretepu

veznil si je klobuk globoko na čelo in odšel s trdim in okornim korakom.

Ko se je poletje že nagibalo k jeseni, so se odprla vrata zamrežene ograde, v kateri so bili fazančki. Deset plahih ptic je druga za drugo zletelo v prostost. Nekaj časa so se še pasli v bližini »fazanerije«, potem pa jih je zmanjkalo.

Minila je zima in na fazane je spominjala le še ograda. Pomladnega dne pa se je vrnil fazan, ki je bil še kot kebec posebno zaupljiv in mi jemal hrano iz roke. Razveselil sem se ga in se mu hotel pri-

bližati, vendar je dostojanstveno odstopical. Takrat se nisem spomnil drugega imena kot Miki in tako smo ga potem vedno klicali. Zjutraj je redno prišel po svoj obrok, potem pa se je najraje družil s sosedomimi kokošmi. Seveda je nalletel na zapreke. Sosedov petelin mu ni hotel kar tako prepustiti kokoši, pa je med njima večkrat prišlo do pretepa, iz katerega je Miki vedno izšel zmagovalec, saj je bil bolj okreten in hiter. Tako je petelin čedalje klavrneje izgledal in soseda je sklenila, da bo dolgorepega ptiča čimprej pripra-

vila za kosilo. Tako je Miki spoznal, da s svojo vztrajnostjo, trmo in nepopustljivostjo lahko marsikaj doseže. Seveda je petelin vedno bolj poklapano, fazan pa vedno bolj bahavo hodil okrog kokoši. Nekega jutra me je prebudil hrup pred hišo. Miki je dobil tovariša in nasprotnika hkrati. Pritepenec, ki je bil nekoliko manjši od njega, mu je stal nasproti s sklonjeno glavo in našopirjenim perjem. Tudi Miki je bil v bojni drži in njegov vratni obroček je sršel kot bodice na vse strani. Merila sta se, pihala in bila slepa za vse okrog sebe. Zaganjala sta se drug v drugega, da je perje frčalo okrog, in se oglašala s čudnimi glasovi. Končno je vsiljivec moral odnehati in premagan zapustiti bojišče. Nekoč je Miki skočil na okensko polico. V šipi je zagledal svojo podobno. Misleč, da ima zopet opravka z vsiljivcem, je začel pihati, se šopiriti in udarjati s perutmi. Ko je sklonil glavo, jo je sklonil tudi tekmeč onkraj šipe, kar je bilo za Mikija predrzno izzivanje. Z vso silo je treščil v šipo, da se je zdrobila. Pristal je pred menoj na mizi in iz kljuna mu je pritekla kapljica krvi. Njegovi očesci sta živahno utripali, ko da krožita in iščeta izhod iz nenadnega ujetništva. Toda skozi razbito okno nikakor ne, saj bi to pomenilo zanj novo bolečino! Potegnil je glavo k trupu, da se mu je širok bel vratni obroček skrtil v rdečkasto perje. Pobito me je gledal in se oglašil z zaskrbljenim kok-kek. Pričel sem mu prigovarjati in mu ponujati razprto dlan, z drugo roko pa sem ga počasi objel čez peruti. Mirno se mi je pustil prijeti, kot bi hotel reči: »Polomil sem ga, napravi za mano, kar hočeš.« Seveda sem pozabil na razbito šipo in mu v trenutku odpustil. Pod prsti sem čutil nemiren utrip fazanovega srca. Odnese sem ga pred duri, od koder je takoj zletel na smreko v bližnji gozd.

Miki pa je bil tudi zelo radoveden. Kadarkoli je kaj opazoval, je nag-nil glavico, čez čas pa se je oglasil s kratkim kek-kek in potem zopet zelo vneto opazoval. Vsaka sprememba je bila zanj zanimiva. Tako smo zaradi dela na strehi prestavili televizijsko anteno na vrt in jo pritrdili na nizek kol. Miki je nekaj časa krožil z nag-njeno glavico okrog nje, potem pa je zletel na antenino prečko. Vse skupaj je nevarno zanihalo in Miki je pristal na tleh s poškodovano anteno vred. Potem pa je dostojanstveno odstopical na kup peska, kjer je zelo rad stal, včasih celo uro ali več ter vneto opazoval vse okoli sebe. Zelo rad je opazoval tudi mene, kadar sem kaj delal in pri tem opozarjal nase s prijetnim ko-kek. Po zvoku njegovega glasu sem spoznal, če je zaskrbljen ali prestrašen. Izredno zadovoljstvo so izdajali polglasni zamolkli glasovi.

Ko je dobro spoznal okolico hiše, je hotel spoznati še njeno notranjost. Redno je začel prihajati po stopnicah do vrat na verandi. Nekoč sem jih nalašč pustil odprta. Najprej je pomolil svojo radovedno glavico v verando in se razgledal po tleh. Potem pa je

počasi, korak za korakom pristopical na sredino verande in se zaskrbljeno oglašal. Toda tu ga je čakalo novo presenečenje, na kar sploh pomislil nisem. Na steni sem imel nagačene ptice in prav nad vrati v hodnik je bil kragulj z razprtimi perutnicami. Tu se je Miki srečal s svojim zakletim sovražnikom. Prav ko je zagledal ujedno na veži, so se zaprla vrata. Mikija je v hipu objel strah, da se je obnašal kot prava neumna kura, ko izgubi glavo. Tekel je po verandi in se končno potuhnil za velik cvetlični lonec. Hitel sem odpirat vrata v strahu, da ne bo zopet kaj narobe. Odtlej se je stopnic na verando izogibal. Raje je kar od daleč opazoval življenje za zidovi.

Ko se je golil, ga nekaj dni ni bilo na spregled. Potem pa se je zopet pojavil v novi, še lepši obleki, odet v še bolj živo bakreno rdeče perje, ki ga od modrikasto zelenega na glavi loči snežnobel vratni obroček. Z daljšimi repnimi peresi še bolj ponosno in bahavo hodi po svoj obrok in zdi se mi, ko da se zaveda svoje lepote. Sedaj, ko se moje pero ustavlja, prijetno kekeče pod oknom in udarja s perutmi.

gošči premaknilo. Slišal sem šumenje listja pod srnjakovimi nogami, videl pa nič. Obšla me je tesnoba, hkrati pa mi je postalo strašno vroče. Krčevito sem stiskal pripravljeno puško. Naenkrat priskaklja iz gošče srnjak šilar in se ustavi komaj 15 metrov pred nama. Dolgo je buljil v naju kakor teliček, dokler naju ni dobil v nos in odskočil v bukovo mladje. Že sem jel na glas govoriti, ko me je oče zadržal, češ mogoče se je ustavil in naju gleda. Res se je kmalu prikazala radovedna glava in počasi se je lanščak tako približal, da je spoznal nevarnost, odskočil ter z bavkanjem pretrgal čudovito gozdno tišino. Pridružile so se mu še šoje s svojim vreščanjem. Ko sva odšla domov, sem bil še ves pod vplivom doživetja ter se kar smejal od sreče. Počasi sva se vzpenjala proti vrhu Strmca in čutil sem, kako mi kaplja znoj od nosa in se mi lepi srajca na hrbtu. Večkrat sem predjal puško z rame na ramo, kajti trocevka je bila težka. Precej pozno je že bilo, ko sva se namestila na vrhu na ravnici, kjer je oče večkrat spodil srnjaka. Pod košato bukvijsko sva se oddahnila in se potolažila s pijačo. Potem je oče nekajkrat zapivkal. Zagledal sem se na čistino v daljavi, obraslo z gozdnim zelenjem. Zdelo se mi je, da se je nekaj zganiilo, in res se je iz bukovega mladja pokazala rdeče rjava postava. Opozoril sem očeta in hkrati dvignil puško ter opazoval skozi strelni daljnogled. Zastal mi je dih, ko sem opazil rogovje, ki je segalo visoko nad ušesa. Medtem se je srnjak bližal in srce mi je burno kovalo. Naenkrat zaslišim iz doline nek ropot in srnjak se je že pognal navzdol, da mi je splahnela kri iz srca. Ni me pa še minilo presenečenje, ko opazim srno, da gre proti nama in komaj 8 metrov mimo naju. Videti je bila upehana in v nos naju ni dobila. Kmalu za njo je po sledu prišel prejšnji srnjak, ki je medtem pregnal tekmeča, se

Stanko Poje

Ta je bil prvi

Rojen sem bil med mogočnimi gozdovi, zato sem že od mladih nog rad zahajal vanje. Z očetom sem čestokrat šel na lov, zlasti na srnjaka, kajti lovni čas nanj je ravno med šolskimi počitnicami. Nekoč mi je ob čakanju na preži obljubil, da bom kmalu ustrelil srnjaka, če bo spričevalo dobro pokazalo. V šoli sem dobro opravil in oče je držal obljubo. Doma na

mizi me je čakal orožni list in že prvo popoldne počitnic sva šla na čakanje, a se vrnila praznih rok. Tako se je ponovilo večkrat. Začel se je lov na klic in 9. avgusta, ko sem prišel z dela, sva se z očetom odpeljala v Jelendol. Imela sva namen klicati proti vrhu Strmca. Spočetka ni bilo nič. Ko pa sva sedla med korenine debele jelke, se je že po nekaj klicih nekaj v

Peter Dobrila — ilustriral Saša Dobrila

Blažev Martin

VI.

Zakup grubljanskega lovišča, ki ga je bil pokojni Blaž podaljšal še za eno dobo, je po sodnem sklepu pripadel vdovi Mariki. Ta se seveda z lovom ni pečala, da bi pa lovišče sama obdržala do Martinove polnoletnosti, ji tudi ni kazalo. Zato je lovišče oddala v podzakup nekemu meščanu. S tem pa seveda ni ustregla svojemu ljubljencu, zlasti ne, ko je zvedel, da s puškico ne bo smel več v lovišče brez dovoljenja novega zakupnika. Sanje, da postane pravi lovec, so se razblinile.

Martin je končal vaško osnovno šolo; star je bil trinajst let in moral je krepkeje poprijeti za delo. Krušna mati si je prizadevala, da bi ga vzgojila v vrednega Blaževega naslednika. Uvajala ga je v kmečka dela, kadar je le utegnila. Toda dobra in zaupljiva ženica je kmalu sprevidela, da pri tem ne bo imela uspeha brez moške roke. Zato je v dobri veri, da je hlapec že davno prebolel, kar je bilo med njima, poprosila Toneta, naj se bolj zavzame za fanta. »Dobro, pa bom,« je pristal, pri sebi pa se je razveselil novih priložnosti za svoje načrte.

Kot neke vrste Martinov skrbnik je dobival Tone poslej vse večjo veljavo pri hiši. Malega hlapca Miho je nenehno priganjal med delom in pogosto stresal svojo slabo voljo nad njim. Tudi Pepi je začel ukazovati, česar še rajniki Blaž nikdar ni storil, saj je bila to Marikina skrb. Martinu ni dal počitka od zore do mraka, kakor

da ni več otrok. Odganjal je njegove vrstnike od hiše toliko časa, da sploh ni bilo nobenega več blizu. Martin je trpel, a iz strahu pred Tonetom tega ni upal potožiti nikomur, niti svoji krušni materi ne.

Deček je pravzaprav že od malega čutil, da mu Tone ni naklonjen; saj ga je včasih celo udaril. Prej vedri, živahni fant je zaradi Tonevovih surovosti postajal vse bolj tih in vase zaprt. Kadar je prišel z dela, je brez besede zmučen in potr sedel za mizo.

Marika je opazila to fantovo obnašanje in ga nekoč zaskrbljeno vprašala, če ni morda bolan. Fant ji na vprašanje ni odgovoril, ampak je odložil žlico in molče odšel v svojo sobico, kjer je legel na posteljo, prav tisto, na kateri je bila umrla njegova prava mati. Zaril je glavo v blazino in bridko zaihtel.

Blaževka je tudi Toneta spraševala, kaj da je Martinu. Ta pa ji je hinavsko zagotavljal: »Fantu roji po glavi samo potepanje in brezdjelje. Raje bi hodil s puško po gmajnah kakor z motiko po njivah. Se bo že utrdil, nič ne skrbite! Mora se privaditi kmečkemu delu.«

Takšnim besedam seveda ni mogla ugovarjati, saj je Toneta sama prosila, naj gleda na fanta. V sru pa ji je bilo težko. Čutila je, da bi moral imeti Martin tudi kaj lepšega v mladosti, ne samo delo. A rekla ni nič; po malem se je tudi sama začejala Toneta bati, ne da bi se tega zavedala.

spotoma pasel in bližal. Za brneje motorjev onstran hriba po cesti se ni menil, v meni pa je brnel nemir. Toda oče me je ustavil, da mora tak kapitalec ostati za pleme. Ko je srnjak odšel mimo, mi je odleglo. Seveda sem bil zadovoljen z doživljanjem, a vseeno sem postajal živčen, ker sem imel dva na dlani, pa ostal brez trofeje. Toda puške nisem vrgel v koruzo. Povzpela sva se na zložen griček, kjer sva domnevala, da je ostal preganjani srnjak. Sonce je že zahajalo in mogočni vrhovi dreves so se kopali v rdeči zarji. Čez gozdno okno se je spreletela kanja in vrgla senco na svetlo sončno liso sredi gozda. Nekam svečano je bilo in ves zasanjan sem bil, ko za hrptom zopet zaslišim očetovo pivkanje. Imel sem malo upanja, da bi kaj prišlo, pa sem gledal v dolino in premišljeval o prejšnjem srnjaku. Naenkrat me prime oče za roko in šepne: »Srnjak!« Tokrat sem bil še bolj presenečen, ko ga zagledam, kako se pase in vmes prisluškuje ter se dela, kakor da ne sliši pivkanja. Na kakih 70 metrov je. Oče, ki ga je medtem skozi daljnogled ocenil, me opozori, naj streljam. Ko sem dvignil puško in jo oprl ob jelkino deblo, mi je postalo vroče okrog srca. Komaj je križ obstal na vratu, je pok raztrgal tišino. Ko sem si opomogel od razburjenja, sem zagledal med bukvicami rdeče rjavo liso. Oddahnil sem si in za čas obsedel. Oče je zamenjal naboj. Počasi sva se bližala plenu. Srce mi je razsajalo in čedalje bolj sem bil vesel svojega prvega srnjaka. Ko mi je oče čestital in mi podal s krvjo orošeno jelkovo vejico, so bili to zame največkratnejši trenutki, ki mi ostanejo nepozabni. Ponosno sem odnesel domov očiščenega srnjaka z vrha Strmca v Jelendol. Vedno, kadar pridem domov, se ozrem na mojo prvo srnjakovo trofejo, na katero sem ponosen in mi je ob njej toplo pri srcu.

V Martinovo zagrenjeno srce je le redkokdaj posijal žarek veselja. To se je zgodilo tu pa tam, kadar je mali hlapec kaj smešnega povedal, ali se za Tonetovim hrbtom spačil. Miha je bil le štiri leta starejši od Martina. Bil je vesele narave in rad je zapel. Martinu je postajal vse bolj všeč in nekega dne mu je skrivaj pokazal svojo flobertovko, ki je seveda ni smel uporabljati. Ob redkih priložnostih, ko sta bila sama, je Martinek Mihi pripovedoval o puškah očeta Blaža, o njegovem lovišču in zvestem Črtu. Tudi Miha je marsikaj vedel o lovu in tako sta se našla. Ko pa je Miha nekega dne prinesel Martinu mladega psička, ki mu je vsaj delno nadomeščal Črta, si je docela pridobil dečkovo srce. Sicer je Tone zaradi psa robantil, češ da se bo fant raje igral s psom, kakor pa delal. A gospodinja je odločila, da pes ostane pri hiši.

Med vaškimi fanti vrstniki Martin ni imel prijatelja; ne samo zato, ker jih je Tone odganjal, ampak tudi zato, ker jim Martin ni mogel odpustiti, da so ga kot otroka sramotili s pankrtom. Ob nedeljah in praznikih, ko mu Tone ni mogel naložiti večjega dela, je najraje v kakem kotu bral knjige, ki so ostale po Blažu.

Tone pa mu je nekoč vendarle, ne da bi to nameraval, pripravil prijetnejše življenje. Pošiljati ga je začel z malim hlapcem na gmajno kopat brinje, ko se je bližala zima pa tudi v goro podirat drevje. Teh skupnih poti sta se Martin in Miha veselila, saj sta se lahko brezskrbno in na dolgo pomenkovala o lovu. Miha je vedel skoraj za vsako lisičino ali jazbino, poznal je vse srnje ali zajčje stečine. Vedel je, kje in kdaj gnezdiyo mali ptiči, ujede, poljske jerebice ali kotorne, prepelice in golobi ter z vsem tem seznanjal Martina, v katerem se je začela vedno močnejše oglašati lovska strast. Med delom je opazoval naravo in ves je vzdrhtel, če je pred njim skočil zajec, ali

če so iz detelje sfrfotale jerebice. Uho se mu je izostrilo za šume v naravi in njegovemu pogledu zlepa ni več ušla previdna divjad.

Nekega dne pa je velikega hlapca Toneta bolezen položila v posteljo in tedaj je moral Miha prevzeti njegove posle. Takoj se je odločil za delo v gori, češ da je treba pripraviti kurjavo za zimo. Z Martinom sta vzela vsak svojo sekuro in jo mahnila v Lepo goro. Ko je Martin vprašal, kam da gresta, se je Miha namuznil in zavil proti skritim skalam v goščavi. Tu je obstal: »Tako, Martin, sedaj ti bom nekaj pokazal. Ampak prej mi moraš priseči, da me ne boš nikdar izdal!« Martin je ob tej zahtevi ostrmel. Ker pa je bila njegova radovednost močnejša, je prisegel.

Miha se je sklonil, odrinil nekaj večjih kamnov in iz votline potegnil podolgovat zabojček. Preden ga je odprl, je še enkrat prej pregledal okolico, potem pa iz zabojčka dvignil v mastno cunjo zavit predmet. Odmotal je cunjo in Martin svojim očem ni mogel verjeti. Dih mu je zastal od presenečenja, kajti v Mihovih rokah je bila lepa lovska puška. Vprašujoče je pogledoval zdaj puško, zdaj Miho, ki je takoj nato splezal na visoko skalo, še enkrat natančneje pregledal okolico in se vrnil k Martinu.

»Zrak je čist, na lov greva!« je Miha razigrano zašepetal začudenemu fantu.

»Kako, Miha, pa na tujem?«

»Martin, kako si še za luno! Seveda, po tujem ali po našem. Toda,

Nekega dne mu je skrivaj pokazal flobertovko...

če nočeš, da bi šla oba ,ričet jest', moraš molčati ko riba.«

»Torej bova lovila po Lepi gori, ki jo ima tisti meščan? Kaj pa, če naju zasači njegov čuvaj Kavre? Puško bi ti vzel in naju orožnikom naznanil.«

»Je že res, ampak čuvaj Kavre je nekaj bolan. Bati se nama je edino orožnikov. No, te lahko zagledava že na daleč in se jim izogneva.«

»Miha, ali si dobro premislil? Še v ječo lahko prideva!«

»Martin, da si tak strahopetec, pa res nisem mislil. Brž se odloči: ali na lov, ali pa domov! Skoraj mi je žal, da sem ti zaupal.«

»Ne, domov ne!« se je končno odločil Martin.

»No, to je možata beseda,« je priprijel Miha. »Sedaj še nekaj važnega! Če bi morda le srečala koga, naju ne sme prepoznati!«

Miha se je spet sklonil pod skalo in privlekel na dan maskam podobne krpe; eno si je sam nataknil na obraz, drugo pa dal Martinu. Našemila sta se, da drug drugega skoraj nista poznala.

»Če bi morala teči, ne smeva skupaj, ampak vsak v svojo smer, da zmešava štrečno zasledovalcem. Poberisala jo bova na varno, se spet našla ob skalah, skrila puško, snela krinki, pograbila vsak svojo sekiro, pa bova spet drvarila. Če pa bi nama le bili preblizu za petami, bi beg seveda morala podaljšati.« Tu je Miha za hip umolknil, potem pa z znižanim glasom dodal: »A če nikakor ne bi mogel uiti, bom streljal.«

Martina so Mihove besede pretresle, nad zadnjimi pa se je zgrozil. Tako torej, Miha je pravi divji lovec! Tak, o kakršnih mu je pripovedoval rajniki Blaž in ki jih je tako zelo sovražil in preganjal. Celo na človeka bi streljal!

V prvo cev je Miha potisnil naboj z debelimi šibrami, v drugo pa kroglo. Previdno sta odšla, tiho kot mačka skozi les, proti spodnjemu koncu velike poseke. Tam je Miha

šepnil Martinu, naj počaka, sam pa se je previdno ukradel na rob poseke in jo z bistrim očesom pregledal. Bila je prazna. Pomignil je Martinu, naj pride bliže. Skupaj sta se splazila v gost grm in sedla.

Sonce je zahajalo za Lepo goro in sence so postajale daljše in daljše. Kot dih lahen vetrič je zavel skozi drevje in se poigral s suhim listjem. Mihova glava se je počasi in previdno okrenila in njegove bistré oči so se uprle v smer šuma, prsti pa so krepkeje oklenili puškino kopito. Martinu je zastala sapa in srce mu je hitreje utripalo.

»Nič, veter!« je šepnil Miha.

Ob robu hoste se je vzdolž poseke spreletavala šoja in se oglašala »kveššš, kveššš«, za njo pa še druge. Oglasil se je tudi kos »kuk, kuk...« Miha je dobro vedel, kaj pomeni oglašanje gozdnih stražarjev, šoje in kosa. Zato se je pripravil. Tedaj se je ob robu nekaj premaknilo in na poseko je stopil lep srnjak. Obstal je ko kip in z nosom ter ušesi preizkušal okolico. Potem je nekajkrat stresel z glavo, kot bi hotel odgnati nadležno muho, se premaknil h grmu ter pričel obirati sočno brstje.

Pri podružnici je zazvonilo večerni ave. Čez poseko je tiho zaplahutala lesna sova in mrak se je polagoma pričel spuščati na zemljo. Miha in Martin sta še vedno tiho in mirno sedela v grmu in z očmi spremljala vsako kretnjo nič slutečega srnjaka, ki jima je prihajal z vsako stopinjo bliže. Tedaj se je Miha odločil: previdno je dvignil puško, jo pritisnil k licu, pomeril in sprožil. V mrak je jeknil rezek pok in se razlegel po Lepi gori. Na poseki je klecnila žival, iz rane na pleču se ji je pocedila kri, telo je poslednjič vztrepetaló in obležalo.

Miha je zamenjal naboj v puški, se skobacal iz grma in stopil s puško v roki k srnjaku. Ker je bila žival že mrtva, jo je odvelkel v grm k Martinu, ki je ves trepetal in z odprtimi usti strmél zdaj v srnjaka, zdaj v Miho. Šele ko ga

je Miha sunil v rebra, se je predramil, globoko vzdihnil in tiho vprašal: »Miha, čemu si ga, ali ni škoda tako lepe živali? Rajniki Blaž ga prav gotovo ne bi.«

»Kaj čenčaš zdaj o Blažu, raje mi pomagaj, mudi se!«

Martin se je s težkim srcem sklonil in Mihi pomagal pri iztrebljanju. Iz previdnosti sta vrgla iztrebke med skale in jih zasula s kamenjem. Nato je Miha odložil jopič, ga s puško vred izročil Martinu, si oprtal srnjaka in pohitela sta do znane skale. Tam je breme odložil, potegnil izpod skale zabojček, nekajkrat potegnil krpo na vrvi skozi puškino cev, jo namazal, zamotal puško v mastno cunjó, zabojček z dragocenim predmetom pa porinil nazaj v skrivališče pod skalo in vse skrbno zadelal s kamenjem.

Ko sta po skriti stezici prišla v bližino vasi, je Miha dejal: »Martin, kar domov pojdi, jaz moram oddati še srnjaka. Doma se splazi v hlev in si daj opravka pri živini, dokler ne pridem za tabo, da hkrati stopiva v hišo.« In že je krenil v dolinico ob poti, kjer je srnjaka skríl, nato pa po bližnjici pohitel na drugi konec vasi. Tamkaj je potrkal na šipo revne hišice, iz katere je stopil starejši, mršav in visok možakar. Miha mu je nekaj pošepetal na uho, se poslovil in odhitel proti domu.

Martin je požvižgaval in pokladal živini, ko je Miha stopil v hlev. Za seboj je skrbno zapahnil vrata in šepnil: »Zaradi srnjaka sem že uredil, zamenjati moram še srajco in hlače, ker so krvave.« Ko je bil gotov, je stopil k hlevskim vratom in jih odpahnil na stežaj. Brž sta pospravila po hlevu, napojila živino in odšla v hišo. Voščila sta dober večer in prisledla k večerji. Gospodinja je vedela, da sta se fanta mudila v Lepi gori zaradi drv, zato se ji ni zdelo čudno, da sta zakasnila. Postavila je skledo z večerjo na mizo, razdelila še žlice in mimogrede vprašala, koliko

dreves sta kaj podrla. Fanta, ki n' sta bila pripravljena na tako vprašanje, sta se malo zmedla, se spogledala in se potuhnili, kot bi vprašanje preslišala. Zajemala sta iz sklede in molčala. Šele ko je gospodinja ponovila vprašanje, je Miha odgovoril: »Kaj prida jih nisva, ker se nama je zdelo škoda podirati od kraja. Izbirala sva in

zato tudi zakasnila, jih bova pa prihodnjič več.«

Večerja je bila pri kraju. Miha je stopil k škafu, s korcem zajel vodo, se napil, voščil lahko noč in se odpravil v hlev. K počitku pa je legel šele, ko je iz srajce in hlač skrbno izpral krvave madeže in oboje razvesil, da bi se čez noč posušilo.

(Se nadaljuje)

Po lovskem svetu

Lovstvo v Nemški demokratični republiki

NDR, imenovana tudi Vzhodna Nemčija, je ena od dveh nemških držav, nastalih po porazu Hitlerjeve Nemčije. Meri 108 000 km² in ima preko 17 milijonov prebivalcev (SFRJ 256 000 km² in 20 milijonov prebivalcev). Lovstvo v tej socialistični deželi — nekoč pravica samo privilegiranih slojev — je dobilo novo vsebino in obliko. Vendar se v mnogočem razlikuje od našega lovstva, ki je krenilo po poti samoupravljanja.

Lovstvo in hkrati tudi varstvo narave v NDR vodi državni organ pri ministrstvu za kmetijstvo. Ta organ sestavljajo strokovnjaki za lovstvo, kinologijo in varstvo narave. Pri vsaki od 15 pokrajnih republike so pri izvršni oblasti 3-članske skupine, in sicer za gozdarstvo, lovstvo in varstvo narave. Tekoče delo vsake skupine opravlja sekretar. Pri nižjih organih oblasti, v rajonih, je za te posle zadolžena oseba, ki vodi tudi kmetijstvo. Vsem tem organom so v pomoč sveti in komisije.

Lovišča, divjad, odstrel

Lovno področje obsega skupno 9,8 milijona ha. Razdeljeno je na lovišča po 3000 do 6000 ha, ki so iz-

ročena v upravljanje lovskim društvom. S predpisom je urejeno, da pride na enega lovca po 250 ha poljske ali 300 ha gozdne površine. Lovci v svojem lovišču izvajajo lov, k čemur spadajo tudi vsa potrebna lovsko-gojitvena dela.

Leta 1967 je bil stalež in odstrel nekaterih vrst divjadi v NDR naslednji:

Divjad	Pomladanski stalež	Odstrel
srnjad	240 000	217 000
jelenjad	12 000	6 400
damjeki	6 000	1 700
mufloni	2 000	230
div. prašiči	40 000	37 800
zajci	450 000	159 000
fazani	150 000	8 000
jerebice	200 000	3 200

Glavna naloga lovstva v tej državi je prispevati k preskrbi prebivalstva z mesom. Do sedaj je lovstvo dajalo letno po 3500 do 4000 ton divjačine. Do leta 1975 pa je po planu predvideno dvakratno povečanje te količine. V ta namen so podzeti razni ukrepi, da se stalež divjadi poveča. V zadnjem času

posvečajo zlasti veliko pozornost umetni vzreji fazanov. Tudi stalež plojkokljunov (divje race, gosi itd.) naj bi se dvignil od 250 000 na 400 000. Zavaljo tega je dopusten samo odstrel do 5 % osnovnega staleža, na vsakem tretjem vodnem področju pa je lov na plojkokljune sploh prepovedan.

Po vzhodnonemškem lovskem zakonu in ustrezni uredbi ministrstva za kmetijstvo je vsa divjad splošno ljudsko premoženje, pravica njenega koriščenja pa pripada državi. Ta prepušča odstrel lovcem, ki pa so dolžni večji del plena oddajati: od jelenjadi in srnjadi 80 %, od divjih prašičev in zajcev 70 %, od perjadi 60 % itd.

Lovci in lovška društva

V NDR morejo loviti samo osebe, ki imajo posebno dovoljenje ali lovsko karto. Dovoljen je samo skupinski lov. V NDR je 35 000 lovcev. Dovoljenje za lov se izda za leto dni. V lovske vrste sprejemajo samo nad 18 let stare osebe s »pozitivno karakteristiko« z njihovih delovnih mest, z zdravniškim potrdilom o ustreznem zdravstvenem stanju in s potrdilom o opravljenem lovskem izpitu. Vsak lovec mora tudi opraviti praktični izpit v streljanju. Ko je kandidat sprejet v lovsko društvo, ostane še leto dni lovec - pripravnik, brez orožja. Na koncu pripravniške dobe mora pripravnik položiti še dopolnilni lovski izpit. Članarina v lovskem društvu je odvisna od članovega zaslužka. Do 1000 mark zaslužka (1 marka — 5,63 din) je letna članarina 35 mark, če je zaslužek višji pa — 55 mark. Razen tega so še izdatki za obvezno zavarovanje, izpitne takse itd. Zbrana članarina se deli: 53 % ostane lovskemu društvu, 20 % gre rajonskemu lovskemu svetu, 17 % pokrajinskemu lovskemu svetu in 10 % v državni fond za financiranje raznih lovsko-gospodarskih ukrepov, pred-

vsem pa za plačilo škode po divjadi.

Lovci so včlanjeni v 1000 pravno samostojnih lovskih društvih. Lovsko društvo vodi izvoljeni organ skupno z upravnikom lovišča in njegovim namestnikom. Slednja dva sta predvsem odgovorna za pravilno lovsko gospodarjenje. Na vsakih 500 ha lovišča je obvezen en pes krvoslednik in en pes za pokončevanje roparic. Poseben odnos do lovskih društev ima gozdarstvo. Gozdarji so dolžni brezplačno preskrbovati gradbeni material za obore, visoke preže, krmišča, solnike in drugo, razen tega pa tudi hrano za divjad. Če gozdna gospodarstva tega nimajo v naturalijah, morajo plačati v denarju. Lovska društva so dolžna plačevati škodo po divjadi, toda le, če ta znaša več kot 10 % vrednosti kulture. Višino škode ugotavlja komisija, sestavljena od zastopnika lovskega društva, gozdnega gospodarstva, krajevne oblasti in gospodarstva, kateremu je bila škoda povzročena. Če društvo ne izpolnjuje plana odstrela in ne oddaja predpisane količine divjačine ter kožuhovine, plača denarno kazen. Po njihovem lovskem zakonu pripada divjad tistemu lovskemu društvu, v katerega lovišču je bila pri lovu prvič ranjena.

Ukrepi za zaščito divjadi v NDR so ostri. Med drugim je npr. prepovedano loviti divjad v prostoru 200 m od mesta, kjer se le-ta hrani (krmišča). Predpisi proti divjim lovcem so zelo strogi. Za divji lov je kazen leto dni zapora in 1000 mark denarne kazni (preko pol milijona S din). Za divji lov se že smatra tudi, če lovec nima pri sebi orožnega lista ali lovske karte, dalje prekoračenje norme odstrela, netočno vodenje knjige odstrela, prodaja divjačine itd. Divjemu lovcu ne odvzamejo samo uplenjene divjadi, ampak tudi orožje, lovskega psa in ves lovski pribor.

Z ozirom na tako ostre mere v NDR praktično ni divjega lova in ne divjih lovcev. Leta 1967 so v vsej državi zabeležili samo tri primere divjega lova.

Prehranjevanje divjadi

Biotehnična dela planirajo za vsako lovišče posebej. Namen teh del je gojitev divjadi, hkrati pa tudi preprečevanje škode od divjadi. Izboljšujejo naravna pasišča na gozdnih jasah, posekah, zasa-jajo kostanj, jerebiko, belo akacijo. Veliko važnost polagajo krmljenju divjadi s silažo in koncentratu. Sestav silažne hrane je odvisen od krajevnih pogojev, vsebuje pa 60 % kmetijskih kultur in 40 % vejne hrane (iva, jerebika, kalina), od te 5 % borove skorje in 5 % enoletnih borovih poganjkov. Za koncentrirano hrano uporabljajo kostanj in oves, kot suho hrano pa vejnike raznih dreves in gozdno seno. Krmljenje divjadi v NDR je obvezno vsaj 4 mesece na leto. Na glavo jelenjadi pokladajo dnevno minimalno 2 kg silažne krme, do 1 kg sena in nekaj koncentratov. Silažno krmo pripravljajo v gozdu na krmiščih v betonskih čebrih ali vkopanih hrastovih sodih. Začeli pa so že tudi pripravljati silažo v posebnih sodih iz lepenke, katere pripeljejo na krmišče. Tak sod potem položijo na bok, odprejo dno in pokrov, da parkljasta divjad lahko iz njega jemlje tako pripravljeno hrano. Mere betonskih silosov so $2 \times 4 \times 1,5$ m. Za izdelavo silaže v taki jami porabijo 60 kg silažne pese in prav toliko vode — brez soli. Zelo uporabna je silaža iz jabolčnih preš: 200 kg preš, 20 kg soli. Za boljše in racionalnejšo pre-skrbo srnjadi in jelenjadi s senom, otavo in deteljo izdelujejo premikajoče se oziroma drseče strehe senikov. Teža strehe tišči krmo pod seboj enakomerno na vse

strani. Medtem ko divjad hrano odvzema, se streha pomika po štirih stebrih navzdol in nenehno veže krmo, da je divjad brez haska ne raztresa okrog po tleh. Mere takega krmišča so 2×2 m in višina stebrov 3,5—4 m. Posebnost so tudi odprta krmna korita, ki jih po končanem zimskem krmljenju obrnejo z dnom navzgor.

Na veliko obdelujejo krmne njive in jih zasejajo z lucerno, mešanico grašice in boba, z ovsem, deteljo, koruzo, topinamburjem, repo, krompirjem in drugim. V oktobru, novembru zagrajene njive odgradijo, da nanje pride divjad.

Visoke preže so raznih tipov: odprte, zaprte in prenosne. Med boljšimi so tiste, katerih ogrodje je preoblečeno z impregniranim platnom. V vseh štirih stenah so okna, ki se znotraj odpirajo. Taka zaprta preža ima spredaj primerno verando, znotraj pa udoben sedež, plinsko bombo z gorilnikom in potrebno odejo. Tla so pokrita z mehko preprogo, da duši šum in zvoke ob gibanju čakajočega lovca.

V vsej NDR je doslej delovala le ena fazanerija, ki je imela v voljerah 800 plemenskih fazank in ustrezno število petelinov v spolnem razmerju 1 : 6. Ta fazanerija proda letno lovskim društvom po 15 000 jajc. Prodajna cena dvomesečnega fazana je 12 mark, cena jajcu pa 1 marka. Lastna cena dvomesečnega fazana je okoli 8 mark. Fazanerijo oskrbujeta le dva delavca. Dvomesečne fazane spuščajo v lovišča v skupinah po 400 do 500. Stalež fazanov v naravi ugotavljajo tudi v oktobru in novembru s »česanjem« (25 do 50 ljudi na 100 ha). Ob tej priložnosti ugotavljajo tudi stalež zajcev.

NDR je svoje lovsko gospodarstvo vsekakor dvignila na veliko višino.

Po Ohoti št. 2—4/69, H. V. -elf-

Foto M. Danegger: Prsk

Lovski oprtnik

Strup v lovišču

V celoti se strinjam s člankom Radoslava Cajnka v št. 11/1969, o problematiki strupitve roparic. Rad bi se dotaknil vprašanja strupitve s strihninom s splošnih vidikov. Sem nasprotnik uporabe strihnina za roparice, iz razlogov, ki jih navajam. K članku R. Cajnka bi namreč dodal iz izkušenj še slabo stran, ko se ob prepovedi cianovodika lovske družine poslužujejo strihnina in morda še drugih kemikalij. Ne mislim omalovaževati lovcev glede na načine pokončevanja roparic, kakor so klicanje, čakanje na prežah, ob mrhovišču, ki so za lovca užitek. Toda ves tak lov, lahko rečem, spada v nižinska lovišča in delno še v hribska. Pa še tukaj so večkrat neuspehi. Prav tedaj, ko nestrpnost pričakujemo mesečno, ko imamo urejeno prežo in mrhovišče, ki so ga lisice začele obiskovati, se skuja vreme, se pooblači, nastopi megla ali sneži ali pritisne hud mraz in prekriža račune. Prepričan sem, da se bo ob prepovedi cianovodika stalež lisic v skalovitih in težko dostopnih loviščih večal na račun zaščitene divjadi iz leta v leto. Neumestna in tudi ne

gospodarska se mi zdi strupitev z neučinkovitimi sredstvi. Gre za zimsko kožuhovino, ki ob neučinkovitih strupih propade, ker živali večkrat ne najdemo. Zakaj ne cianovodik? Sicer se je treba zavedati velike odgovornosti, vendar je za izkušene lovce, ki so skoraj gotovo v vsaki družini, opravičljiva strupitev z njim — ob njihovi osebni odgovornosti. Vemo, da je cianovodik sigurno učinkovit, brž ko žival ampulo stre in hitro brez muk pogine. Poleg tega je odiranje varno, česar se lovci zavedajo, kar pri strihninu ni. Menim, da je večji del lovcev nasprotnik strihnina, ker je zahrbtn, nevaren, mimo tega pa slabo učinkovit in se žival včasih dolgo muči, ker ne pogine takoj.

Januarja in februarja leta 1960 sem pobral na ampule kar 13 lisic in 4 kune, vsi člani lovske družine pa 12 lisic. Sedaj jih skupaj uplenimo 10—15, z veliko požrtvovalnostjo. Takrat se je stalež petelinov v lovišču naše družine Dobovec dvignil na višino, kakor je bil nekda, podobno tudi je rebji. Po sedanjem stanju pa izgleda, da upada tudi stalež zajcev iz teh razlogov. Tudi nisem pristaš lova na roparice v poletni

dobi. S takim lovom naredimo po eni plati korist, po drugi pa škodo, ker uničimo kožuhe. Več skrbi moramo posvetiti zaščiteni divjadi v zimski dobi s krmljenjem, prav tako pa roparicam z načrtnim zatiranjem, vse leto pa pokončevati klateče se pse in mačke.

Tomo Lavrinc,
LD Dobovec

Pregled lovov na divje prašiče v lovišču LD Vransko

Stari lovci pripovedujejo, da so lovili divje prašiče na tem območju že pred drugo svetovno vojno, vendar priložnostno, ko se še ščetinarji tod pojavljali le kot samotarji. Tu in tam je kak divji prašič preplaval Savo in zašel v naše lovišče. Takoj po vojni pa so se prašiči iz gozdov onstran Save pri nas stalno naselili, ker so tod v prostranih gozdovih našli dovolj hrane in goščav.

Povezava zasavskih hribov od Rečice nad Laškimi, preko Gozdnika, Kamnika, Mrzlice, Grmade in Reške planine, dalje Štruklovega vrha nad Taborom, Brložna, Javorja, naprej na Čemšeniško planino, Kozico, Javorškov hrib, Konjškove grabne z Vreskovim gričem in nato preko Jakovega

dola na Licijanov hrib, Jeseničkove skale in Menino, na Smovnik, Šentjošt, Planino, Ropasove peči, Čreto in K'isovec, je teren, ki nudi divjim prašičem dovolj pogojev za življenje. Zato se niso več vrnili preko Save v dolenska lovišča, ampak so ostali pri nas kot stalna divjad, ki nudi lovcem na pogonih mnogo lovskega užitka, kmetom povzročajo precej škode na poljskih kulturah, lovskim družinam pa tudi finančne izdatke za plačilo škode. Kljub temu pa je naša dolžnost, da obdržimo v naših loviščih to črno divjad v primernem staležu, in poskrbimo, da bodo lovske družine sposobne plačevati nastalo škodo in da bodo nekako usklajeni odnosi lovec — kmet.

V prvih povojnih letih je bil položen na ščetine le tu in tam kak merjasec ali mladič ali starejša svinja. Da je bilo uplenjenih v lovišču naše družine po letu 1950 v enem letu 18 ščetinarjev, tudi drži. Enega so pod Plešnikovim vrhom celo zaklali, ker ga je Jure za zadnjo nogo, ranjenega privedel do lovcev, ko mu je zmanjkalo nabojev. To je bil resničen dogodek v zgodovini lova na divje prašiče v našem lovišču. Bilo je nešteto tudi smešnih dogodkov, katere pa bi moral posebej opisati.

Sistematično organizirani lovi so prinesli lepe uspehe, pri tem pa smo vedno čuvali v lovišču matične svinje.

V letih 1962, 1963, 1964, 1965 smo vsako leto uplenili po dvanajst divjih prašičev, l. 1967 — 11, l. 1968 pa 9. V teh dveh letih se nam je izvedba načrta nekoliko izneverila, pravzaprav pa so bile krive mile zime brez snega, ki so onemogočale presledovanje. Lovsko leto 1968/69 nam je prisodilo 16 uplenjenih ščetinarjev. To je dokaz, da so prašiči na našem terenu stalni ter da stalež čuvamo oziroma odstrel reguliramo. V velikem snegu, ki je zapadel v februarju letos, smo ugotovili stalež najmanj 50 živali. Torej smo si na jasnem, koliko prašičev imamo, pri tem pa seveda upoštevamo, da je kakšna skupina prišla iz višjih predelov.

Ko smo l. 1967 lovili v Kamnikovih grabnih, smo se po prvem lovu zbrali pri kmetu Kamniku. Pili smo čaj, ki nam ga je ponudil gostitelj. Po raznih pogovorih sem rekel navzočim, naj pove vsak, koliko ščetinarjev ima kdo na vesti. Jože, Rado, Ivko, Miško, še en član in jaz smo jih naštel skupaj kar 65. Torej to je plen petih članov v nekaj letih.

Zanimiv pa je bil lov v lovskem letu 1968/69.

Na zajce ne posebno, ker nismo smeli loviti s psi zaradi slinavke in parkljevke, ki je razsajala na območju celjske zveze. Bil pa je zanimiv lov na divje prašiče po kontumacu. Začeli smo s sistematičnimi lovi:

V nedeljo v decembru, ko smo lahko začeli loviti s psi, smo povabili na lov kot goste lovce iz Rač, Tržiča, Šentjurja in Korošce.

Foto F. Cvenkel: *Pasji dnevi*

Naše izredno zadovoljstvo je bilo, da so bili uplenitelji sami gostje in sicer Korošci 2, Tržičani 2, Račani 1 in Šentjurčani 1.

Po pozdravu lovini na zbornem mestu pred Virjentom na Vranskem smo se podali v prostore KK Vransko, kjer nam je tovarišica Fanika, naša zvesta kuharica, postregla z izdatnim prigrizkom in pijačo. Sledil je lovski krst. Tu smo krstili vse prvouplenitelje. Zavladala je izredna družabnost. Lovski čuvaj Ivan iz Rač je ves potek krsta pridno snemal na magnetofon.

Naslednja nedelja. Po planu — lov na zajca. To je dobro, da so naši lovci na vse pripravljeni. V Španovih pečeh — prašiči. Pokati je začelo — Trojanski Franci dva, Pirnatov Joži enega, predsednik enega, Cvetko pa je rekel, da kroglja ni prav letela oziroma premalo zadela. Spet je sledil lovski krst za Francija iz Trojan; krstna palica ga bo še v starosti spominjala na uplenitev prvih dveh črnuhov v lovišču LD Vransko.

Tako so sledili pogoni preko sezone. Uplenitelji: tajnik

LZ Celje tovariš Slavko, Lojze iz Zagorja, Tone iz Zahome, Greif iz Rač itd. Upamo, da so bili vsi gostje z lovi in organizacijo lova zadovoljni. Naš cilj je krepiti prijateljske odnose med družinami, izmenjava strokovnosti o lovu na posamezne vrste divjadi ter ohranjanje lovskih šeg in običajev, ki se ob sodelovanju lovcev iz različnih območij dopolnjujejo. Upam, da je na vseh teh lovih prišla do izraza toplina in lovsko tovarštvo v vseh pogledih.

K zadovoljivemu staležu divjadi in posebej prašičev v loviščih naše lovske zveze sta nedvomno mnogo pripomogla predsednik LZ Celje Jože Kuntarič in njen tajnik Slavko Kovač. Med mnogimi ukrepi LZ Celje so tudi redni letni sestanki lovskih družin, ki imajo v loviščih divje prašiče. Na teh sestankih v Preboldu pri Tonežu Vedeniku se lovske družine med seboj pomenijo o staležu, prirastku in odstrelu ter kaj vse je treba v loviščih še urediti.

F. Golavšek

Lovec in otroci nekoč

Ko sem bil komaj 10 let star, sem s svojima starejšima bratoma, kot vsi revni otroci tedaj, vneto nabiral gobe. Delali smo po pol dneva dolge pohode in vsak dan, v času rasti gob, je bilo teh poln koš. Dež nas ni prav nič oviral. Bolj če je deževalo, lepše se nam je zdelo v gozdu, ko je vse kapljalo od nas. Nihče ni imel v čevljih mokrote, ker smo bili vedno bosí... Tudi gob je bilo v takem vremenu največ. Bili smo veseli, ko smo od ene gobe zagledali že drugo; nabiralci gob pa dobe poleg veselja tudi strast za nabiranje gob.

Pri takih pohodih po gozdih za gobami smo doživeli tudi razne zanimivosti in za nas tedaj mnoga presenečenja. Mnogokrat smo v gozdu na tem alj onem kraju videli soseda lovca, ki je bil lovski čuvaj, čeprav tega tedaj ni skoraj nihče vedel. To ti je bil velik lovec, ki je s svojim tovarišem odhajal na lov tudi v več kot 5 ur oddaljeni Blegoš, seveda vse peš, in sta od tam prinesla srno ali srnjaka na hrbtu. Oba že več let lovita v večnih loviščih. Bil pa je ta lovec zanimiv in značajan mož. Otroci bi bili radi večkrat z njim, ker smo se ob njem počutili v dobrem varstvu. Večkrat smo mu vneto pomagali nesti domov njegov lovski plen, kar je bilo za nas posebno doživetje. Ker je bil mož obenem tudi mlinar, smo seveda dobili za plačilo vsak svoj velik kos dobrega rženega kruha. Nekoč smo ga v gozdu opazili prej ko on nas, kar se je le redko zgodilo. Skrili smo se za grmičje in čakali, kaj bo napravil. Ni nas opazil. Gledal je predse na stezo, kot bi bral knji-

go... Tega otroci seveda nismo razumeli in smo le nemo opazovali njegovo vedenje. Že naslednji hip pa se je oglasil prav blizu nas njegov zvesti lovski pes ter pognal po bregu navzgor velikega srnjaka. Naravnost proti lovcu ga je gnal in ko se je srnjak, že blizu lovca, pognal čez parobek, je zagrmelo. Poleg parobka na tleh je obležal mrtev, zadet od snopa šiber. Ko je pristopil lovec k mrtvi divjadi, smo se tudi presenečeni in radovedni otroci približali. Vneto smo opazovali zdaj njega, zdaj zopet psa, ki je na naše začudenje čisto mirno sedel ob plenu, ki ga je malo prej vneto gonil pred lovčev puško. Da, tudi lovčeva puška je bila zanimiva, ker smo jo tako od blizu malokrat videli. Bila pa je to navadna dvocevka z dolgima cevema, s kakršnimi so tedaj streljali vso divjad. Tedaj so bili lovci bolj redki. Dolgo je že od tega, bilo je še v stari Jugoslaviji, v času velike svetovne gospodarske krize.

Otroci se še nismo dobro zavedli od presenečenj in vnetega opazovanja, ko je lovec že pripravil srnjaka za prenos. Starejša brata sta ga nosila do prve boljše poti. Tam smo malo počivali. Lovec je stopil nekaj korakov naprej in na rob. V tem je njegov pes naglo zavil po bregu navzdol in le minuta ali dve sta pretekli, ko je po drugi strani za robom navzgor skočila srna in nov strel je zagrmel. Srna je omahnila na borovničevje. Otroci smo lovca seveda samo občudovali. Do njega smo čutili spoštovanje, pri srcu pa nam je bilo čudno tesno. Radi smo imeli srne. Včasih se nam je ponudila priložnost, da smo katero opazovali dalj časa. Če je bil zraven še mladič, smo zamaknjeno

gledali prizore, prav kot v nedeljo pri maši svetnike na oltarju...

Ko danes v mislih primerjam tedanje stanje lovišč in razmere v lovstvu z današnjimi, prihajam do zaključka, da je v lovstvu od tedaj pa do danes velik napredek, tako v zavesti lovcev, razvoju lovske miselnosti kot tudi pri gospodarjenju z našimi lovišči. Predvsem je pa prav, da je srnjad prepovedano streljati s šibrami!

Stane Bajt,

LD Selca nad Šk. Loko

Nelovski lov bi bil skoraj tragičen

Neko poletje pred leti so se vaščani Mihovec in Hajndla Lovski družini Velika Nedelja pritoževali, da jim na Klanceh v krompirjevih nasadih zverine delajo veliko škodo. Z lovskim prijateljem sva ugotovila, da so storilci jazbeci. Dogovorila sva se, da bova zverine ujela iz zasede. Pa je bil račun brez krčmarja. Poletje se je že nagibalo, ko sva s prijateljem po nekem deževju naletela v revirju na jazbečji sled, ki naju je vodil s Klancev v Curk in naprej v Hrup do železniške proge Velika Nedelja—Ormož. Sled se je končno zgubil v vodni rov, speljan skozi hrib, dolg približno 300 metrov in obložen s kamni, ki je bil delno že zasut. Premišljevala sva, kako bi prišla zverini do živega. Skušala sva pridobiti junaka, ki bi šel v rov in zverino izgnal. Pa tudi iz te moke ni bilo kruha. Zato sem se odločil, da bom ta junak sam. Sončne nedelje sva se odpravila na kraj z lovskim priborom in vozniško svetilko, sam sem

vzel še kratek oklešček, ker je bil rov ozek in bi me daljši predmet oviral v obrambi pred zverino, za korajžo pa tudi steklenico žganja. Po načrtu je prijatelj odšel na drugo stran hriba k izhodu predora, jaz pa sem malo počakal ob vhodu, popil nekaj korajže in zlezal v rov. Po kakih 20 metrih sključene hoje po kolenih sem prišel do iztrebkov stanovalcev in delno zasutega rova, kar je kazalo da bo delo težavno. Na pol poti sem zašel v zelo slab zrak in s težavo sem se prerival proti izhodu. Ko sem bil tako daleč, da se mi je pokazala svetla pika izhoda, sem od veselja izpil preostalo žganje in lezel dalje. Tedaj sem opazil dva velika jazbeca, ki sta se vzpenjala po zidu. Ko sem se še nekoliko približal, se je eden pognal vame. Z okleščkom sem napad odbil, ob drugem napadu sem pa jazbeca s kolenom pritisnil ob zid, spustil svetilko in jazbeca pobil. Medtem sem zaslišal strel, rahlo kakor bi nekdo zlomil šibo v gozdu. Plen sem odvlekel s seboj in pot je bila še težavnejša. Ko sem stopil na svetlo, sem opazil nasmejanega prijatelja tudi s plenom. V rovu sta bila dva jazbeca, enega je ubil oklešček, drugega puška. Vesela sva se vračala domov. Moj jazbec je tehtal 16 kg, prijatelj je pa 18 kg.

Nedolgo za tem smo po sledovih ugotovili, da so v rovu še jazbeci. Prijatelju je sodelavec v službi obljubil, da bo šel v rov in domenili smo se za sestanek ob devetih pri rovu. Na kraj sestanka pa sta s prijateljem prišla uro prej. Ne da bi počakala name, sta začela z lovom na svojo roko. Ob mojem prihodu v Hrup sem ob rovu našel žalostnega

prijatelja, ki mi je povedal, da tovariša že dobro uro ni iz rova. Odločil sem se, da grem v rov pogledat, kaj je z njim. Približno 1000 metrov pred izhodom sem našel na trebuhu ležečega gonjača v nezavesti, ki je z nožem zabodel jazbeca in še živega pritiskal ob tla. Jazbec je gonjaču krepko vračal in ga z zobmi držal za roko. Jazbeca sem pobil in oba z muko potegnili na svetlo. Gonjača sva za silo obvezala in ga z umetnim dihanjem spravila k zavesti. Poklapani smo se vračali domov s plenom, ki je tehtal komaj 8 kg, a bi bil skoraj človeku vzel življenje.

Andrej Marin,
lovski paznik

Pripomba: Opisani način lova s krepelcem in nožem je v nasprotju z načeli lovske etike.

— Ur.

Cigo, Ago in stari jazbec

Sem še razmeroma mlad lovec z malo izkušnjami, vendar dobrimi uspehi. V poznih jesenskih dneh se je težko odločiti, ali bi šel z lovskimi tovariši na zajce, ali pa na Peco za gamsi. Na predvečer je prišel k meni še mlajši lovski tovariš Andrej in me vprašal, kam sem namenjen. Najbolj me je vleklo na Peco med gamse, belke, planinske zajce. Odločila pa sva se, da greva na jazbeca, pa čeprav oba prvokrat v življenju, kakor tudi moj terier Cigo. Tako sva v nedeljo, 15. dec. 1968, rano zjutraj s Cigom odrinila v Podpeco in se sešla z Andrejem. Po poldrugi uri hoda smo prišli do prvih lukenj, kjer naj bi se po njegovem zadrževale lisice in jazbeci. Pes je postal

zelo nymiren in še preden sva opazila kak sled pred luknjami, je Cigo že zginil vanje. Nista pretekli dve minuti, ko se je pes že spopadel in oba sva se pripravila za strel. Vendar ni bilo nič.

Jutranjo meglo je prebodlo toplo sonce in prijetno je bilo čakati na jazbeca, ki ni hotel iz brloga. Oba sva že obupala in Andrej je v šali rekel: »Če Cigo dobi jazbeca iz luknje, grem potem jaz vanjo.« Dobro sva slišala, da se Cigo bori. Ob čakanju mi pride na misel, da bi dobila še Aga na pomoč, ker je že prekaljen borec z jazbeci. Andrej je menil, da mora biti ta jazbec stara mrcina, ker že nekaj let tu nihče ni stikal po jazbinah. Nekaj pred poldnem sem odšel po Aga, Andrej pa je ostal na preži pred rovom. Nisem še dobro odnesel peta, ko jo jazbec in Cigo pribrišeta iz rova in uideta nepazljivo mu Andreju v drugi rov. Andrej ni več mislil na malico, pač pa na lep kožu, ki ga je odnesel jazbec. Pozno popoldne sem se vrnil s tovarišem Milanom in njegovim terierjem Agom. Takoj sva vedela, da je nekaj narobe, ker ni bilo pri prvem rovu ne

Andreja ne Cigota. Nekom razočarana sva odšla po jazbečevih, Cigovih in Andrejevih sledovih. Ko sva prišla do njega, ta v smehu reče: »Odneseš je cel kožu, a jazbec je velik, da se ga splača počakati.« Prisluhnem pri rovu in slišim, da se Cigo še kar pretepa z jazbecem. Za nobeno ceno ni hotel odnehati in je popustil šele, ko je do njega zlezal Ago. Za pozdrav pa sta se psa stepla. Ker se je bližala noč, je Milan z najino pomočjo zlezal v rov, za njim pa še Cigo. Pred tremi je moral stari jazbec popustiti. Cigo in Ago sta ga držala vsak na eni strani za gobec, Milan pa za rep in tako so prilezli na dan. Na veliko Milanovo veselje in korajžo sva mu z Andrejem krepko stisnila roko in zadovoljni smo izpraznili stekleničko kačje slin, Cigo in Ago pa sta dobila toplo pohvalo in lonček toplega čaja. Šele sedaj vem, kaj pomeni lovcu dober pes. Spoznal sem, da ni vse lepa puška, daljnogled in druga ropotija. Popoln lovec postaneš šele z dobrim psom. Saj pravi pregovor, da je pes pol lovca.

Drago Vrbančič,
LD Koprivna-Topla

da italijanski organi na nekaterih obmejnih prehodih ne dovolijo prenosa divjadi brez veterinarskega potrdila. Kakšno naj bo torej to veterinarsko potrdilo?

Z. A.

Odgovor:

Inozemski lovski gostje morajo imeti za prenos uplenjene divjadi katere koli vrste veterinarsko spričevalo, izdano na obrazcu VS 40/21. Spričevalo oz. potrdilo na tem obrazcu velja za vse države — razen za Francijo, NDR, Grčijo in Albanijo.

Dodatno k temu naj še omenimo, da za izvoz živih divjih zajcev (in kuncev) pride v poštev za vse države — razen za Francijo in NDR — obrazec VS 40/14 a; za izvoz živih divjih (in domačih) glodavcev v Francijo pa obrazec VS 40/28 e; za izvoz žive jelenjadi in srnjadi v Avstrijo obrazec VS 40/13; za izvoz živih divjih preževkovalcev (srnjad, jelenjad, gamsi) v Francijo VS 40/28d itd.

Vse navedene obrazce lovske družine lahko naroče po pošti ali telefonično pri Vetprometu, Ljubljana, Slomškova 12, tel. 313—640. Cena izvoda je 0,68 din oz. 0,70 din.

Veterinarsko spričevalo na zahtevanem obrazcu izda občinski veterinarski inšpektor.

Ur.

mo od tega imeli nobene koristi, zlasti ne bo petelinov v našem lovišču.« Kaj je prav?

N. A.

Odgovor:

Načelo za gojitev divjega petelina — ki bo morda kmalu le še muzejska ptica — naj bo: Kjer poje en sam petelin, ni odstrela. Če pojeta dva, je odstrel le vsako drugo leto eden, pri treh pojočih letno eden, pri štirih eno leto eden, drugo leto dva, pri petih dva in pri več petelinih, ki pojo na enem rastišču 50 do 60 % pojočih. Za odstrel na meji pojočih petelinov je po zaslišanju petelinov potreben vsakoletni dogovor in izpolnjevanje dogovora častna zadeva poštenih lovcev.

Stališče zgoraj omenjenih zagovornikov odstrela je navadno mrharstvo in taki nelovci ne spadajo v lovske vrste!

M. Š.

Plašč iz tombaka in oblika krogle

Vprašanje:

1. Zakaj je plašč iz tombaka boljši od drugih plaščev na kroglah, katere prednosti ima pred drugimi kovinami, ali se te lastnosti kažejo pri notranji ali zunanji balistiki ali šele pri delovanju krogle v telesu divjadi, ali divjad, zadeta s to kroglo, res pade v ognju? In zakaj? Ali ni to zadnje le reklama?

2. Katere oblike spodaj omenjenih krogel, izdelave RWS DWM so za srnjad, gamsa in divjega prašiča najbolj primerne? Krogle so težke 9—11 g in gre za H in D plašč, TIG, Noslerjev izstrelek, »Starkmantel« in »Teilmantel Rundkopf«. Za kaj je primeren 7 × 65 R?

Marjan Trebec

Vprašanja — odgovori

Minimalni cenik in veterinarsko spričevalo

Vprašanje:

Lovska zveza Slovenije je sprejela nov cenik za lov inozemskih lovcev v Sloveniji. Cene v njem so minimalne, kar pomeni, da lovske organizacije po nižjih

cenah, kot so v ceniku, ne smejo dovoljevati lova, lahko pa po višjih, če se z gostom pred lovom pogodijo. Za prenos trofeje čez državno mejo zadošča predpisani trofejni list. Razen trofeje pa inozemski gostje radi vzamejo s seboj tudi uplenjeno divjad, predvsem malo divjad. Sliši se,

Odstrel divjih petelinov

Vprašanje:

Na neki tromeji lovskih družin se zadržuje divji petelin. Pri razpravi o odstrelu sta dva člana LD takole modrovala: »Bila bi za to, da letos petelina ne streljamo. Ker pa ga sosedje bodo, nima smisla, da ga ščitimo. Naš petelin bo šel k sosedovim kuram in mi ne bo-

Odgovor:

Ad 1. Tombak je zlitina okoli 82,5 % bakra, 14,6 % cinka in 2,9 % kositra (cina). Ta zlitina je izmed vseh kovin in zlitin za krogelne plašče najbolj žilava, upogljiva in ustrezno mehka (še bolj ko baker), primerna tudi za daljše vrteže in močne naboje. Plašč se pri udaru na živalsko telo ne raztrga in zato se krogla ne razleti (pravilno grajena), se le gobasto splošči in globinsko dobro učinkuje. Zato divjad, zadeta s to kroglo, razmeroma večkrat pade v ognju kakor z drugimi kro-

glami. Podrobnosti o lastnosti te krogle bi mogel dati le balistik, ki se tudi praktično peča z učinki te krogle.

Ad 2. Kateri naboji in kalibri krogel so ustrezni za razno divjad, je med drugim navedeno v 3. (junijski) št. Lovca, str. 83, pod naslovom »Še enkrat o lovski pravičnosti«. Iz tega dobite odgovor tudi za vašo kroglo 7 × 65 R. Na vprašanje, katere oblike krogel z raznimi plašči so najbolj primerne, bi zopet mogel odgovoriti le balistik, ki se praktično s tem peča.

M. Š.

Fotoamater

Fotografiranje

Lovca rad pripoveduje, kaj je videl in doživel na lovu. To se bolj ali manj pozabi. Drugače in posebna obogatitev spomina pa je, če lovca poleg puške spremlja fotoaparatus, ki ohranja do-

položenja. Puška je lovca resna spremljevalka; nič manj fotoaparatus, ki pri »zalezovanju« in »čakanju« motivov in upodabljanju narave ne nudi nič manjšega užitka in doživetja. Pri tem se naravi približamo s srcem in dušo ter skušamo ponikniti v njene najgloblje tajne ter jih ovekovečiti. Pri tem pa morajo veljati — v prenešenem pomenu — isti etični zakoni lovske pravičnosti do divjadi, da je namreč preveč ne motimo in ne plašimo pri njeni skrbi za zarod in ohranitev vrste. Prilagajam posnetek plašljivo otroško radovedne srnice, ki je opazila, da se v bližini premika nekaj tujega, neznanega — fotoamater. Slikano je proti večeru okoli 17. ure z aparatom »Praktika« Tesar 2,8/50 občutljivosti in 50 mm goriščno, zaslonka 6,5, osvetlitev 1:00, razdalja 2 m, film 18/10 DIN.

Vladimir Pleničar

godke v slikah. Všeč mi je dober pogodek, a ne manj dober posnetek. Fotografijo cenimo po vsebini in kvaliteti. To je pa odvisno od letnega časa, motiva, svetlobe, ostrosti posnetka in sposobnosti lovca-fotoamaterja. Dobra fotografija je odvisna tudi od našega raz-

Lovska organizacija

Nov lovski dom v Prekmurju

Pod pokroviteljstvom Lovske zveze Prekmurje so 6. julija 1969 v Brezovcih pri Murski Soboti slovesno predali namenu nov lovski dom LD Brezovci. Dogodek so proslavili z obsežno prireditvijo in zabavnim programom ob številni udeležbi prekmurskih lovcev in gostov od vsepovsod, s strelskim tekmovanjem in veselim rajanjem. Ob tej priložnosti je mnogim odlikovanim lovcem z območja LZ Prekmurje odlikovanja LZ Slovenije osebno izročil predsednik Rado Pehaček. Reportažni zapisek s prireditve boste lahko prebrali v septembrski številki »Lovca«.

Ur.

Lovsko srečanje na Slavniku

Letos 25. maja, na Dan mladosti, je bilo na Slavniku, na tromeji treh lovišč prvo lovsko srečanje treh lovskih družin: Hojnik-Podgorje, Slavnik-Materija in Videž-Kozina. Zbor lovcev je bil pri lovski koči podgorskih lovcev, katerim je bila tudi poverjena organizacija srečanja. Z vsem in za vse je bilo dobro poskrbljeno. Zaradi velike udeležbe je prišla na pomoč vojaška potujoča kuhinja, ki je med drugim pripravila tudi partizanski golaž. V prijetnem vzdušju je bil lovski posvet zbranih lovcev, na katerem so govorili tudi lovci-borci, ki so orisali pomen tega srečanja. Čez Slavnik je med vojno vodila glavna partizanska

kurirska pot, ki je povezovala Istro in Brkine. Zato lovsko srečanje tukaj ni bilo slučajno.

Na posvetu je bilo tudi sklenjeno, da naj se odslej vsako leto na Dan mladosti oziroma zadnjo nedeljo v maju tod na tromeji zbero lovci omenjenih treh sosednjih družin, da obudijo spomine na težke in slavne dni med vojno, hkrati pa se tudi pogovore o vseh problemih lovskega gospodarjenja v loviščih. Organizacija srečanja je bila za vsako leto poverjena drugi lovski družini.

Albin Korošec

Lov in odstrel v lovišču LD Pivka

Družina je v letu 1968/69 uspešno zaključila odstrel jelenjadi, delno tudi srnjadi. Celotni odstrel jelenjadi je bil izvršen deloma na posamičnih lovih, deloma na skupnih. Odstrel srnjadi, v glavnem srn, ni bil v celoti izvršen. Sicer pa stalež srnjadi ni prevelik. Uplenjenih je bilo lepo število roparic, predvsem lisic. Lov na zajce ni bil dovoljen, ker je družina preko LZ Postojna nabavila 18 zajcev za osvežitev krvi in povečanje staleža. Zajci namreč polagoma izginjajo, kar je problem vseh lovskih družin postojnskega bazena. V jeseni 1969 se bo šele pokazal uspeh ali neuspeh.

Pri posameznih lovcih se opaža neresnost v izvajanju nekaterih določil poslovnika, čeprav ga ima vsak član in vsak pozna tudi točkovni sistem dela v družini.

Člani LD Pivka pred lovom

ske organizacije. Bil je prvi podpredsednik Okrajne lovske zveze Ljubljana, pozneje njen blagajnik in član komisije za lovske izpite. Razen vsega tega pa je že 30 let stalen sodelavec glasila Lovec in prav zadnji čas objavlja v njem svojo povest »Blažev Martin« iz preteklega vaškega življenja na našem Krasu. Za svoje vsestransko in požrtvovalno delo je bil odlikovan z redom zasluge za narod, za hrabrost in za delo. Poleg tega ima zlato kolajno in več priznanj za kulturno-prosvetno in humanitarno delo ter še več drugih odličij. Razen tega je bil odlikovan tudi za vztrajno in požrtvovalno delo za napredek lovstva. Uglednemu jubilaru, zvestemu sodelavcu ter zgledelemu lovcu in tovarišu iskreno čestitamo k življenjskemu jubileju z željo še na mnoga zdrava in zadovoljna leta!

Lovski tovariši

Gregor Krivec, član LD Pogorevc, 47 let lovec, praznuje svojo 80-letnico. Vsa leta po vojni je kot lovski čuvaj predano in z ljubeznijo gojil divjad in čuval lovišče. Dobremu in zvestemu lovskemu tovarišu čestitamo k življenjskemu jubileju z iskreno željo, da bi še dolgo ostal med nami zdrav in zadovoljen z mnogo lovskega užitka!

Člani LD Pogorevc

ni. Precej neodgovornosti se je pokazalo pri postavljanju visokih prež in krmišč ter pri urejevanju lovskih stez, čeprav so bili člani razdeljeni v skupine in zadolženi za posamezna dela. Kljub neresnosti posameznikov pa so bila tudi ta dela izvršena.

Organizacijsko se družina zlasti trudi, da bi vsi na novo sprejeti člani pravočasno opravili lovski izpit. V ta namen družina s pomočjo LZ Postojna organizira lovska predavanja. Brez izpita namreč ne smejo samostojno na lov.

Skupni lovi so za družino vedno problem, ker se jih udeležuje skoraj vedno ena in ista skupina lovcev. Velika ovira za uspešne skupne love je tudi to, da je več članov vključenih v sosednje lovske družine, ki navadno love v istih dnevih. Lovska družina je po končanem lovu 29. novembra 1968 priredila za člane in njih svojce prijeten družabni večer, kjer je več lovcev prestalo lovski krst.

S temi pripombami nisem imel namena ne hvaliti, ne grajati. Zavedamo se pomanjkljivosti, pa bomo mo-

rali zato vsi več prispevati, da se v družini odpravijo določene nepravilnosti.

Albin Guštin

Jubilanti

Peter Dobrila, predsednik LD Rakovnik-Ljubljana, praznuje svež in neumorno delaven svojo 75-letnico. Po rodu žilava kra-

ška korenina je od mladih nog lovec in že 45 let aktiven član lovske organizacije. Po prvi svetovni vojni se je še mlad pridružil organizatorjem protiitalijanske Narodne straže v Slovenskem primorju in Istri. Zato se je moral leta 1921 pred fašisti zateči v Jugoslavijo. Pozneje se je pridružil borcem za slovensko Koroško in že od začetka tudi narodnoosvobodilnemu gibanju. Kot aktivist v vseh naprednih gibanjih za osvoboditev je bil od okupatorjev aretiran in mučen. Po osvoboditvi se je kljub zrahljanemu zdravju vključil v delo za obnovo domovine in posebej pri oživitvi lov-

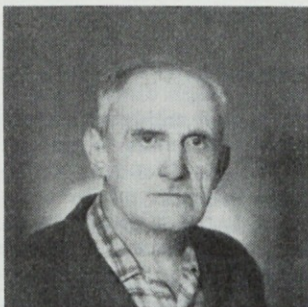
Franc Ajdič, 80-letnik, član LD Šmartno ob Paki in njen funkcionar, 65 let lovec, ki se še danes udeležuje vseh akcij družine. Mnogo je pripomogel k napredku lovstva v Savinjski dolini. Od-

likovan je z znakom za zasluge. Spoštovanemu in vzornemu lovskega tovarišu želimo še mnogo zdravja in zadovoljstva v naših lepih loviščih!

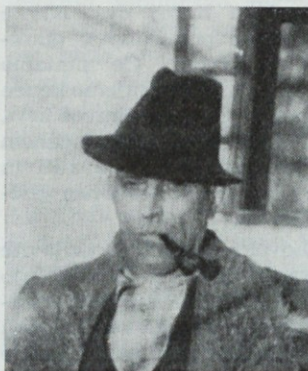
Člani LD Šmartno ob Paki

Matija Možina, član in častni član LD Trnovo, si je pred nedavnim krepek in čil oprtal deveti križ. Za požrtvovalno sodelovanje v lovstvu ima znak za za-

sluge. Spoštovanemu tovarišu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let!

LD Trnovo — F. D.

Slavko Polak, član in častni član LD Trnovo, 70-letnik. Za uspešno delo pri gradnji doma je prejel diplomo za zasluge. S svojo prizadevnostjo je še vedno z gled mlajšim tovarišem. Na mnoga leta!

LD Trnovo — F. D.

letu nenadno preminil. Zglednemu lovskega tovarišu trajen spomin!

LD Javornik in Hrenovice

Albert Gorenšček, dolgoletni član LD Kobarid, njen odbornik in več let tajnik, nas je v 70. letu življenja za vedno zapustil. Za svoje delo je dobil priznanje LZ Gorica. V NOB je bil že 1942. l. predsednik prvega OF odbora v Kobaridu, po priključitvi k Jugoslaviji pa predsednik prvega Krajevnega ljudskega odbora. Časten mu spomin!

LD Kobarid

Primarij dr. France Steinfelser, član LD Hum — Celje, je v maju letos v dvainosemdesetem letu za vedno zaspal. Pokojnik je bil 66 let lovec in mnogo let

aktiven član lovske družine, pravičen lovec in iskren lovskega tovariš, ki je vsepovsod užival ugled in spoštovanje. Za svoje uspešno delo v lovstvu je prejel priznanje z znakom za zasluge in z redom za lovske zasluge II. stopnje. Ob turobnem slovesu na grobu smo se zavvedli, da smo izgubili ne le zglednega lovca, marveč tudi plemenitega človeka, ki je vse svoje znanje in delo kot zdravnik posvetil zdravju delovnih ljudi. Dragemu in spoštovanemu lovcu, tovarišu in prijatelju časten in trajen spomin!

LD Hum — Celje —

Mirko Hribernik, član LD Dravograd, njen soustanovitelj, dolgoletni blagajnik, tajnik in nazadnje član nadzornega odbora, odlikovan z znakom za zasluge, nas je nenadoma zapustil. Pokojnik je bil 43 let zgleđen lovec in je ves prosti čas posvečal lovstvu. Kot narodnjak je bil z družino za časa okupacije pregnan v Srbijo. Zvestega lovskega tovariša ohranimo v častnem spominu! Dragi Mirko, naj Ti bo lahka koroška zemlja!

Lovci LD Dravograd

Umrli

Edo Ošaben, član LD Vel. Gaber na Dolenjskem, je v 57. letu starosti za vedno zapustil zeleno bratovščino in lovišča Dolenjskega gričevja, kamor ga je vedno vleklo lovske srce. Več let je bil član UO in tudi tajnik družine. Bil je borec za časa

NOB in rezervni oficir. Požrtvovalnemu sodelavcu in iskrenemu tovarišu časten spomin!

Lovci LD Vel. Gaber

Roman Dekleva, saustanovitelj LD Javornik-Postojna in LD Hrenovice, je v 57.

Lovska kinologija

Pred republiško preizkušnjo po krvnem sledu

Zopet se bomo srečali na republiški preizkušnji lovskih psov vseh pasem po krvnem sledu, ki bo pod pokroviteljstvom LZ Celje 21. sept. 1969 v Gotovljah. DLP se zaveda važnosti te lovske discipline, zato letos že osmič organizira to popularno preizkušnjo, z namenom, da se z njo seznanijo čimveč lovcev. Sledovi s svežo jelenjo krvjo bodo narejeni s pikljanjem na 1000 metrov že popoldne, dan prej. Na koncu sledu bo položen kos srnjadi. Sodniki bodo delo ocenjevali po pravilniku, sprejtem na zboru sodnikov na Travnj gori maja 1962. Lovci vodniki, katerih psi bodo pozitivno ocenjeni, bodo nagrajeni. Za najboljšega psa prejme vodnik razen darila še spominski pokal DLP, z vgraviranim imenom vodnika in psa. Najbolj zahtevno delo psa je po strelu. Krvosledec se ne rodi, temveč vzgoji! Navodila za učenje psa so v knjigah: Naš lov II, str. 318 do 327, Lovski španjeli 80

do 86, Moj pes 224—280, Ptičarji in šarivci.

Za vsakega psa mora biti krvni sled posebej narejen s pomočjo slednih čevljev ali s pikljanjem. Praviloma izdeluje pes sled na slednem jermenu, dolgem 7 do 9 metrov. Na označenem mestu nastrela vodnik pokaže psu kri in mu da povelje »išči zgubljen« ali »išči ranjeno«. Pes mora, kakor pravimo, leči na jermen in začeti s sledenjem. Sodnik, ki ocenjuje, se mora prepričati, da pes vodi vodnika in ne narobe. Na koncu sleda je položena divjad, v bližini pa je skrit sodnik, ki oceni obnašanje psa ob najdeni divjadi. Pes sme divjad zgrabiti in jo kratko stresti, da se prepriča, če je mrtva. (Pri resničnem lovu se dostikrat zgodi, da je divjad še živa. Tedaj je naloga psa, da žival čim hitreje zadavi, če pa tega ne more, jo z vso močjo zaustavlja in z lajanjem kliče vodnika.) Pes, ki skuša divjad načeti ali celo trgati, se od nadaljnega tekmovanja izključi. Šolan in oster pes divjad tudi brani pred tujim človekom. Vse to morata storiti tudi pokažak in oblajač.

Pred začetkom tekmovanja vodnik pojasni sodnikom, na kakšen način pes pokaže, da je našel divjad. Pokažak se od najdene divjadi vrne k vodniku in mu na svoj način »dopove«, da je našel divjad, medtem ko oblajač pri najdeni živali toliko časa laja, da prikljuje vodnika.

Za učenje psa si ob iztrebljanju srnjaka nastrezemo kri v temno steklenico, ji dodamo nekaj zrn kuhinjske soli, dobro premešamo in shranimo v hladni kleti. S tako krvjo lahko delamo sledove nekaj dni. Krvne sledove polagamo v gumijasti obtvuti. Če nimamo divjadi, zaznamujemo konec sledu, ležišče, s čimveč krvi. Psa je treba po končanem delu primerno pohvaliti in ga nagraditi z dobrim grizljajem.

Lovci vodniki, prijavitelje svoje pse na preizkušnjo pravočasno, ker zamudnikov prijavnega roka zaradi tehničnih priprav ne bomo mogli upoštevati. Bolni psi in goneče se psice so izključeni od prireditve. Prijave naslovite na: Pavel Cvenkel, tajnik DLP, Ljubljana, Puharjeva ulica 3/IV., najkasneje do 10. septembra 1969. S prijavnice naj bo razvidno: ime psa, pasma, številka jugoslovanske rodovne knjige ali registra mladih ter natančen naslov lastnika oziroma vodnika.

Vodnik mora imeti na preizkušnji puško in sledni jermen. Vodniki so vodji preizkušnje podrejeni v vseh disciplinah. Zbor tekmovalcev je 21. sept. 1969 ob 8. uri pri lovskem domu Rinka v Gotovljah, za tiste, ki ne poznajo poti do lov. doma, pa ob 7.30 uri pri gostilni Hmeljar v središču Žalca.

Vabimo lovce, da si ogledajo preizkušnjo. Naj v nobe-

ni družini ne manjka pes za delo po krvnem sledu! Na svidenje!

Vladimir Pleničar,
predsednik DLP

Kim na krvnem sledu

Prav tako kakor tu na sliki je sedel večkrat pred menoj. Še preden sem izrekel povelje, je obrnil glavo, ko da bi že naprej vedel, kaj bom rekel. Dolgo sem poznal tega psa, in vedno sem bil nejevoljen, kadar sem kot kinološki sodnik sodeloval na tekmovanjih psov po krvnem sledu, pa ga njegov gospodar Janez ni privedel. Kim je bil vendar hanoveranski barvar in njegovo glavno opravilo je bilo iskanje obstreljene velike divjadi. Da bi ga videli, kako je poprijel sled, da mu je pokal nos od lovske strasti. Da, vodnik Janez in pes Kim bi lahko prenekatere mu vodniku in psu pokazala, kakšno je pravo delo po krvnem sledu.

Zadnjikrat sem ga potrepil po glavi avgusta lani. Na Ravnikovi njivi v Ribčevem lazju se je dan za dnem pasel zanikrn srnjak. Ocenili smo ga in določili za odstrel. Toda strelec ni imel mirne roke. Srnjak se je zgrbil, nakazal zadel v mehko. Hotel sem že popraviti napako, toda — stoj, turisti na stezi! Srnjak je zginil ko kafra. Po starem pravilu je strelec pokadil cigareto in za vsak primer še eno povrhu, potem sem krenil za njim. V začetku viden krvni sled, potem v goščavi ležišče in na njem mlaka umazane krvi. Toda srnjaka nikjer! In od tu za njim nobenega sledu! Seveda sem se jezil na turiste, čeprav niso srnjaka nalašč pregnali. Če

Foto VI. Pleničar: Lovski terier na krvnem sledu

se pa ranjen srnjak dvigne, potem naredi — dolg curek, kakor pravijo Bohinjci.

»Sedaj nas izvleče iz d... le še dober pes.«

»Ja, kaj pa sploh premišljamo, saj je Janez nedaleč od tod v svojem vikendu!« Janez Černe, član LD Bohinjska Bistrica, je bil takoj nared in njegov Kim na slednem jermenu. Sicer se

pa pri takem opravilu nikamor ne mudi.

Ko sva Kima dajala na sled, je nos pritisnil v tla in potegnil vase dah kakor strasten kadilec dim. Potem je bil njegov jermen vse-skozi napet in midva za njim znojna po čelu in hrbtu, kajti goščava je bila vse gostejša. Nenadoma toliko trnja, da nisva mogla skozenj.

»Sprčiva psa!« se je odločil Janez. Za Kima pa ni bilo zapreke, da je ne bi pre-magal. Enako mirno, pre-udarno in sigurno je sprčen nadaljeval svoje delo in izginil v goščavi.

Sedla sva in poslušala. V vročem, soparnem ozračju sta molčala še krekovt in šoja.

Naenkrat v dolini lajež, globok in jasen, vedno na istem mestu.

V črnih Janezovih očeh se je veselo posvetilo:

»Kim kliče, naj mu odlo-mim zeleno vejico za na njegov ovratnik!«

Krenila sva.

Kim je sedel ob srnjaku, ki ga je ujel in odrešil nadalj-njih muk kar on sam, brez naju.

Janez mu je pripel na ovrat-nik zeleno vejico. Stal je strumno in mirno kot vojak, ko mu pripenjajo na prsi odlikovanje.

Ko sem se te dni s tovariši pogovarjal o pripravah na letošnje republiško tekmo po krvnem sledu, mi je zo-pet prišel na misel Kim. Zopet je sedel pred menoj kakor tukaj na sliki. Ko da bi me njegove razumne oči prosile, naj ga to pot za go-tovo povabim na tekmova-nje. Toda sedaj je prepozno! Kima ni več, kajti strup je opravil svoj smrtonosni pose-l. Besedo, dve pa zasluži, čeprav ni bil nikdar na no-beni tekmi proglašen za prvaka, toda bil je dober uporabnostni pes, kakršnih bi več morali imeti naši lovci...

Pavel Cvenkel

Rekordno število psov v Kranju

Vsakoletni pregled psov vseh pasem na Planini v Kranju je že tradicionalen, vedno drugo nedeljo v juniju. Toda toliko psov, kolikor jih je bilo letos 15. junija, še ni bilo. Privedenih je bilo 25 goničev, 8 brak-jazbečarjev, 9 lovskih terierjev, 2 resasta jazbečarja, skupaj 36 psov. Razen ocenjevanja je bila za pse jamarje tudi preizkušnja v rovu.

V treh krogih so ocenjevali: sodnik za goniče in brak-jazbečarje Albin Korošec

iz Kozine, sodnik za goniče Franc Strel iz Škofje Loke in sodniški pripravnik za goniče Stane Hribernik iz Škofje Loke; lovske terierje je telesno ocenil kot tudi njihovo delo v rovu kinol. sodnik Ivan Caf iz Mari-bora.

Prisostvoval in sodeloval je tudi predsednik LZ Gorenjske Miloš Kelih. Prireditev pa si je ogledalo tudi precejšnje število lovcev in drugih občanov.

Vodniki so bili dokaj disciplinirani in dovezetni za navodila sodnikov. Na ocene ni bilo pripomb. Nekateri vodniki se s svojimi psi premalo ukvarjajo, nekateri pa jih celo strahujejo s tepežem. Tak pes je na pre-gledu razburjen in plah.

Telesna ocenitev:

Brak-jazbečarji

4 prav dobro	(2 m, 2 ž)
1 dobro	(1 m)
3 vzrej. prepov.	(3 m)
8	(6 m, 2 ž)

Kdl. istrski goniči

8 prav dobro	(6 m, 2 ž)
7 dobro	(5 m, 2 ž)
1 neocenjen	(1 m)
16	(12 m, 4 ž)

Res. istrski goniči

1 vzrej. prepov.	(1 m)

Posavski goniči

3 prav dobro	(3 m)
1 dobro	(1 ž)
2 vzrej. prepov.	(1 m, 1 ž)
6	(4 m, 2 ž)

Tribarvni goniči

2 prav dobro	(2 ž)

Lovski terierji

5 prav dobro	
1 dobro	
3 odklonjeni zaradi nepravi-lne višine in zobovja	
Sodnik Caf ob tem naglašja, da je bilo od 6 psic kar 5 prav dobrih, kar je odli-čna osnova za bodočo vzrejo.	

Preizkušnja

Preizkušnja pri lovskih terierjih se loči po starosti: skupina A so psi do 18 mesecev starosti, skupina B pa starejši psi.

Za preizkušnjo zasnove za delo v rovu je bil improvi-ziran umetni rov z lisico v kletki na koncu rova.

Skupina A:

1. Bajda Dešna Puštalska, RMLT 2569, telesna ocena prav dobro, lastnik Avgust Babnik, Puštal 25, Škofja Loka. Psica je šla prvič nekoliko plašno v rov, po dalj-šem presledku in spodbujanju vodnika pa se je ogla-sila in postala napadalna proti roparici. Dosegla je 48 točk, III. ocena, * Ņ.

2. Cica, RMLT 2657, telesna ocena prav dobro, lastnik Franc Fister, Naklo 23. Z zanimanjem ovoaha vhod in se brez oklevanja spusti v rov. Pred roparico se oglasi s slabim glasom, vendar se pri lisičinem protinapadu ne umakne. Vztrajnost bo pridobila po intenzivnem vadenju. 48 točk, III. ocena, * Ņ.

3. Biba Dešna Puštalska, RMLT 2571, telesna ocena prav dobro, lastnik Ciril Križnar, Puštal 6a, Škofja Loka. Zavohala je lisico, pokazala zanimanje in del-no napadalnost, nekoliko kasneje se je tudi oglasila in s tem dokazala, da je v njej pravilna zasnova. 41 točk, III. ocena, * Ņ.

4. Cveta, RMLT 2659, telesna ocena prav dobro, lastnik Alojz Filipič, Hotavlje 5, Gorenja vas. Za rov in roparico ni pokazala nikakega zanimanja, pač pa plahost. Da bi prišla v poštev za vzrejo, jo je treba vsaj nekoliko in pravilno vaditi ter v jeseni ponovno pripeljati na vzrejno preizkušnjo.

5. Rika, RMLT 2765, telesna ocena zadostno, lastnik

Foto F. Cvenkel: Ocenjevalni krog sodnika F. Strela v Kranju

Stanko Papler, Spodnja Besnica 21. Psica ni bila preizkušena, vodnik je predčasno odšel.

Skupina B:

1. Dingo, RMLT 2369, telesna ocena dobro, lastnik Jakob Smolej, Slatna 12, Begunje. Brez oklevanja se je spustil v rov, le glas ni bil zadovoljiv. Sicer ima vse lastnosti dobrega jamarja, najboljši pes te preizkušnje. 59 točk, II. ocena, * \cap /.
2. Bistra, RMLT 2534, telesna ocena prav dobro, lastnik Anton Peternel, Koprivnik 2, Sovodenj. Pokaže nekaj primerov uspešnega jamarjenja, toda ni bila dovolj vztrajna. Z intenzivnim vežbanjem bo pridobila tudi vztrajnost in ostrost. 47 točk, III. ocena, * \cap .
3. Dar Ravniški, RMLT 2367, telesna ocena zadostno, lastnik Franc Logonder, Strahinj 51. V rovu ni bil preizkušen; vodnik predčasno odšel.
4. Bor, RMLT 2316, telesna ocena zadostno, lastnik Andrej Eržen, Železniki, Na plavžu 3. Pes ima nepopolno zobovje. Vodnik je od preizkušnje odstopil. Tudi oba resasta jazbečarja, ki sta bila že lani teles-

no ocenjena, preizkušnje v rovu nista opravila.

Preizkušnja o zasnovi za delo na planem bo jeseni. Osnova za ugotavljanje kvalitete nosu in glasu je zajčji sled. Zjutraj ali zvečer vidimo zajca na paši, v delu lovišča, ki je namenjen za vadenje psov. Poslužimo se take priložnosti, spodimo zajca tako, da ga pes ne vidi in nato dajmo psa na sled!

Na splošno so sodniki ugotovili, da je bil privedeni material zadovoljiv. Posebno pri goničih se pozna, da je Gorenjska precej napredovala. Glede kratkodlakih istrijanecv še posebno škofjeloško področje prehaja na Slovenskem v vodstvo. Na prireditvi so bili tudi psi, ki bi zaslužili odlično telesno oceno, vendar so jih sodniki ocenili s prav dobro, ker so bili stari še izpod 15 mesecev. Nekoliko slabši so bili posavski goniči. Zelo slabo pa je z resastimi istrijanci. Priveden je bil samo eden, pa še ta je dobil vzrejno prepoved zaradi nepravilne, kratke dlake. Tej naši pasmi bo treba posvetiti kar največ pažnje. Vprašanje pri tej pasmi je

predvsem dlaka, ki zgublja resavost.

Vsem vodnikom je bilo še posebej pojasnjeno, da za naprej ne bo možno več pariti takih psov, ki imajo le ustrezno telesno oceno, ampak se bodo morali izkazati tudi na preizkušnji naravne zasnove.

LZ Gorenjske vse priznanje za dobro organizacijo in viden napredek pri vzreji lovskih psov!

F. S. — I. C.

Spomladanski preizkušnji ptičarjev v LZ G. Radgona

sta bili 20. aprila 1969 v lovišču LD Slatina Radenci. Vreme je bilo zelo ugodno, zemlja dovolj vlažna za pasji nos. Perjadi — razen jerebic — je bilo dovolj, zajcev je primanjkovalo, jerebic, klasične divjadi za preizkušnjo pasjega nosu, smo videli le en par. Divjad zaradi pomanjkanja kritja ni držala. Ti preizkušnji sta bili prvi v na novo ustanovljeni lovski zvezi. Pripeljanih je bilo 14 ptičarjev, od teh 6 poleženih v letu 1968. Vzrejno preizkušnjo so opravili štirje, v spomladanski skupini jih je tekmovalo šest, nekaj je bilo odklonjenih.

Vzrejna preizkušnja:

1. BEG RMKki 3067, telesna ocena prav dobro, lastnik in vodnik Franc Dunaj. Je zelo hiter in vztrajen pes — 94 točk, III a.
2. BENO RMPki 3310, telesna ocena dobro, lastnik in vodnik Hubert Bračič,

Gor. Radgona. Mlad, zelo hiter pes — 85 točk, III b.

3. DAJ (DŽONI) RMPki 3287, telesna ocena dobro, lastnik in vodnik Franc Čuk. Pes ni pokazal zanimanja za delo ptičarja — 62 točk.

4. DIKO (LASI) RMPki 3289, telesna ocena dobro, lastnik in vodnik Maks Petretič. Pes je počasen, brez zanimanja — 62 točk.

Spomladanska preizkušnja:

1. RADA JRPki 2937, telesna ocena prav dobro, lastnik in vodnik Stanko Štuhec, Apače. Psica je umirjena — 108 točk, II a.

2. RINGO JRPki 2934, telesna ocena zadostno, lastnik in vodnik Živko Glogovac, Črnci. Pes je vztrajen in dosleden — 104 točke, II b.

3. RINA JRPki 2938, telesna ocena dobro, lastnik in vodnik Jože Fekonja. Psica je vztrajna in hitra — 98 točk, III a.

4. BOBI JRPki 2717, telesna ocena zadostno, lastnik in vodnik Jože Hrga, Žepovci. Pes je umirjen, toda tudi hiter in vztrajen — 94 točk, III b.

5. BOBI JRPki 2661, telesna ocena prav dobro, lastnik in vodnik Jože Muhič, Črnci. Pes lovsko ni dovolj razvit — 91 točk, III c.

6. DORI JRPki 3026, telesna ocena prav dobro, lastnik in vodnik Anton Kosi, Hraščenski vrh. Pes je temperamenten — 61 točk. Preizkušnji so spremljali člani lovskih družin in precej lovskih pripravnikov. Prireditvev je bila skrbno pripravljena.

Ivan Caf

Cenik za lov inozemskih lovskih gostov v Sloveniji

Inozemski lovski gostje smejo loviti v Sloveniji pod pogoji, ki jih navaja ta cenik.

Vse informacije o lovu posreduje Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Župančičeva 9, telefon Ljubljana 21-245.

I. Splošna določila

Dnevne lovne pristojbine, odstrelne takse, plen in druge usluge se plačujejo v dolarjih ali drugih devizah, preračunano na osnovi dolarja.

Trofeje se ocenjujejo po obrazcu Mednarodnega lovskega sveta (C. I. C.).

Strel na jelenjad je dovoljen do razdalje 150 m z lovsko risanico najmanj kalibra 7 mm in s kroglo udarne moči najmanj 250 kgm.

Srnjad in gamse je dovoljeno streljati z lovsko risanico kal. 6,5 mm in z močnejšim, pa tudi z nabojem 5,6 × 61. Strel na medveda je dovoljen do 150 m razdalje z lovsko risanico kal. 7 × 64 ali z močnejšim in z nabojem udarne moči najmanj 250 kgm.

Za divje prašiče veljajo naboji kakor za jelenjad.

Za divjega petelina in ruševca so dovoljene šibre najmanj 3,5 mm premera, razen tega tudi lovška risanica, vendar ne malokalibrska puška kalibra .22 LR.

Za navedeno malo divjad so dovoljene šibre z naslednjimi najmanjšimi premeri:

kotorna, poljska jerebica in gozdni jereb	2,5 mm
zajec, fazan in divja raca	3 mm
divja gos	3,5 mm

Pri lovu na malo divjad je dovoljeno uporabljati šibre-vice, ki se polnijo največ z dvema nabojema. Izjema velja le za lov na divje rase in divje gosi.

Na lovu je lovski gost dolžan upoštevati navodila spremljevalca in streljati le na divjad, katero mu ta določi. Če gost upleni ali obstreli divjad, ne da bi za to dobil od spremljevalca dovoljenje, plača kot odškodnino dvojno odstrelno takso ali odškodnino za zastrelitev.

II. Lovne pristojbine, odstrelne takse, odkup divjačine

Jelenjad

Lovna doba za:

jelena od 16. VIII. do 31. XII.,
ruk od 10. IX. do 5. X.,
košuto in tele od 1. X. do 15. I.

Dnevna lovna pristojbina za vsakega gosta 20 \$.

S to pristojbino je plačano:

vstop v lovišče,
spremljevalec,
uporaba lovskih naprav,
priprava trofeje za transport,
organizacija lova,
uporaba psa, veččega dela po krvnem sledu.

a) Odstrel jelena:

do 130 točk	100 \$
od 130,1 do 150 točk	150 \$
od 150,1 do 160 točk	200 \$
od 160,1 do 170 točk	250 \$
od 170,1 do 175 točk	350 \$
od 175,1 do 180 točk	500 \$
od 180,1 do 185 točk	650 \$
od 185,1 do 190 točk	800 \$
od 190,1 do 195 točk	1000 \$
od 195,1 do 200 točk	1200 \$

od 200,1 do 204 točk	1400 \$
od 204,1 do 207 točk	1600 \$
od 207,1 do 210 točk	1800 \$
za vsako nadaljnjo točko čez 210 točk še po 30 \$	

Za zastreljenega in nenajdenega jelena kategorije Ia ali Ib plača lovski gost odškodnino 250 \$, za jelena kategorije II b pa 100 \$ odškodnine, pod pogojem, da je bil v navzočnosti lovskega gosta uporabljen pes, več delo po krvnem sledu.

Kot trofeja pripada lovskemu gostu rogovje z lobanjo, po želji pa tudi cela glava z vratom v koži.

b) Odstrel košute ali teleta:

Odstrelna taksa za košuto ali tele 20 \$.

Za zastreljeno in nenajdeno košuto ali tele plača lovski gost 40 \$ odškodnine, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, več delo po krvnem sledu.

c) Odkup uplenjene divjadi kg po 0,70 \$.

Srnjad

Lovna doba za:

srnjaka od 1. VI. do 30. XI.,
prsk od 25. VII. do 15. VIII.,
srno in mladiča od 1. IX. do 31. XII.

Dnevna lovna pristojbina za vsakega gosta 10 \$.

S to pristojbino je plačano:

vstop v lovišče,
spremljevalec,
uporaba lovskih naprav,
priprava trofeje za transport,
organizacija lova,
uporaba psa, veččega dela po krvnem sledu.

a) Odstrel srnjaka:

do 70 točk	60 \$
od 70,1 do 80 točk	30 \$
od 80,1 do 85 točk	35 \$
od 85,1 do 90 točk	40 \$
od 90,1 do 95 točk	45 \$
od 95,1 do 100 točk	50 \$
od 100,1 do 105 točk	60 \$
od 105,1 do 110 točk	70 \$
od 110,1 do 115 točk	100 \$
od 115,1 do 120 točk	150 \$
za vsako nadaljnjo točko nad 120 točk	20 \$
za vsako nadaljnjo točko nad 130 točk	50 \$

Za zastreljenega in nenajdenega srnjaka plača gost 25 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, več delo po krvnem sledu.

Kot trofeja pripada lovskemu gostu rogovje z lobanjo.

b) Odstrel srne ali mladiča:

Dnevna lovna pristojbina za vsakega gosta 5 \$.

Odstrelna taksa za srno ali mladiča 5 \$.

Za zastreljeno in nenajdeno srno ali mladiča plača lovski gost odškodnino 15 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, več delo po krvnem sledu.

c) Odkup uplenjene divjadi kg po 1,5 \$.

Gamsi

Lovna doba za:

gamsa od 1. VIII. do 31. XII.,
prsk od 20. X. do 10. XII.,
kozo od 1. IX. do 31. XII.

Dnevna pristojbina za vsakega gosta 10 \$.

S to pristojbino je plačano:

- vstop v lovišče,
- spremljevalec,
- uporaba lovskih naprav,
- priprava trofeje za transport,
- organizacija lova.

a) Odstrel gamsa ali koze:

do 70 točk	60 \$
od 70,1 do 80 točk	80 \$
od 80,1 do 85 točk	95 \$
od 85,1 do 100 točk za vsako točko še po	3 \$
od 100,1 do 103 točk	160 \$
od 103,1 do 106 točk	175 \$
od 106,1 do 110 točk	195 \$
za vsako nadaljnjo točko čez 110 točk še po	30 \$

Za zastreljanega in nenajdenega gamsa ali kozo plača lovski gost 70 \$ odškodnine..

Lovskemu gostu pripadajo kot trofeja roglji z lobanjo in čop, po želji pa tudi cela glava z vratom v koži.

b) Odkup uplenjene divjadi kg po 0,70 \$.

Medved

Lovna doba: teden dni pred polno luno marca, aprila, oktobra, novembra in decembra.

Dnevna lovna pristojbina za vsakega gosta 30 \$.

S to pristojbino je plačano:

- vstop v lovišče,
- spremljevalec,
- uporaba lovskih naprav,
- izkoženje medveda,
- organizacija lova,
- uporaba psa, večšega dela po krvnem sledu.

Odstrel medveda:

do 200 točk	500 \$
od 200,1 do 210 točk	550 \$
od 210,1 do 220 točk	600 \$
od 220,1 do 230 točk	650 \$
od 230,1 do 240 točk	700 \$
od 240,1 do 250 točk	800 \$
od 250,1 do 260 točk	900 \$
od 260,1 do 270 točk	1000 \$
od 270,1 do 280 točk	1150 \$
od 280,1 do 290 točk	1300 \$
od 290,1 do 300 točk	1600 \$
za vsako nadalj. točko čez 300 točk še po	80 \$

Za zastreljenega in nenajdenega medveda nad 120 kg ocenjene teže plača lovski gost odškodnino 500 \$, za medveda pod 120 kg ocenjene teže pa 250 \$, pod pogojem, da je bil v gostovi navzočnosti uporabljen pes, več delo po krvnem sledu.

Kot trofeja pripada gostu koža z lobanjo, po želji pa tudi ves medved.

Divji petelin in ruševce

Lovna doba za:

- divjega petelina od 1. IV. do 31. V.
- ruševca od 16. IV. do 15. VI.

Dnevna pristojbina za vsakega gosta 10 \$.

S to pristojbino je plačano:

- vstop v lovišče,
- spremljevalec,
- uporaba lovskih naprav.

Odstrelna taksa za div. petelina 100 \$

Odstrelna taksa za ruševca 60 \$

Za vsakega zgrešenega ali zastreljenega div. petelina plača gost 80 \$ odškodnine, za ruševca pa 50 \$.

Kot trofeja pripada gostu div. petelin ali ruševce.

Divji prašiči

Lovna doba: od 16. VII. do 15. II.

Dnevna lovna pristojbina za vsakega gosta 10 \$.

S to pristojbino je plačano:

- vstop v lovišče,
- spremljevalec,
- uporaba lovskih naprav,
- priprava trofej za transport,
- organizacija lova,
- uporaba psa, večšega dela po krvnem sledu.

Odstrel merjasca:

do 90 točk	50 \$
od 90,1 do 100 točk	80 \$
od 100,1 do 110 točk	120 \$
od 110,1 do 120 točk	180 \$
od 120,1 do 130 točk	300 \$
za vsako nadaljnjo točko čez 130 točk še po	30 \$

Odstrel pujsa	30 \$
Odstrel ozimca	40 \$
Odstrel svinje	50 \$

Zastreljen in nenajden pujs	15 \$
Zastreljen in nenajden ozimec	25 \$
Zastreljena in nenajdena svinja	35 \$
Zastreljen in nenajden merjasec	50 \$

Če se pogona udeleži najmanj 15 lovcev, ga lahko plačajo pavšalno:

za prvi dan po osebi	20 \$
za vsak nadaljnji dan po osebi	15 \$

S temi pavšalnimi zneski so plačane dnevne lovne pristojbine in odstrelne takse za divje prašiče, uplenjene na pogonu.

Kot trofeja pripadajo gostu čekani, po želji pa tudi koža z glavo. Če gost vzame kožo ali pa samo glavo, je zaželeno, da odkupi tudi divjačino; če je ne odkupi, plača 50 % vrednosti divjačine.

Odkup uplenjene divjadi kg po 1 \$.

Mala divjad

Dnevna pristojbina za vsakega gosta 5 \$.

S to pristojbino je plačano:

- vstop v lovišče,
- organizacija lova,
- spremljevalec z dresiranim psom (kolikor se lova udeleže najmanj 4 lovci, sicer se plača uporaba psa posebej 5 \$).

Odstrelne takse:

zajec (lovna doba od 1. X. do 15. I.)	5 \$
fazan (lovna doba od 1. IX. do 15. I.)	4 \$
jerebica (lovna doba od 1. IX. do 30. XI.)	3 \$
kotorna (lovna doba od 16. IX. do 31. XII.)	3 \$
gozdni jereb (lovna doba od 16. VIII. do 30. XI.)	4 \$
divja raca (lovna doba od 1. VIII. do konca febr.)	2 \$
divja gos (lovna doba od 1. VIII. do 31. III.)	2 \$
kljunač (lovna doba od 1. VIII. do 15. IV.)	2 \$
golob ali grlica (lovna doba od 1. VIII. do 31. XII.)	0,75 \$
prepelica (lovna doba od 16. VIII. do 30. XI.)	0,75 \$
kozica (lovna doba od 1. VIII. do 15. IV.)	0,75 \$

V loviščih, kjer odstrel fazank ni dovoljen, plača lovski gost odškodnino po 5 \$ za uplenjeno fazanko.

Upljenjena divjad pripada lovskemu gostu.

Za vsakega gonjača ali nosača plača lovski gost po 5 \$ dnevno.

Lovski gost lahko dobi tolmača, ki ga plača po dogovoru.

Ljubljana, 19. V. 1969.

Lovska zveza Slovenije

TRGOVSKO PODJETJE
IMPORT - EKSPORT

NANOS

POSTOJNA

je prejelo iz uvoza manjšo količino kvalitetnih pušk trocevka tovarne MERKEL po konkurenčnih cenah, dolžina cevi 65 cm, model 30 in 32.

Na razpolago so trocevke kalibrov:

16 × 16/7 × 65R

12 × 12/7 × 65R

16 × 16/7 × 57R

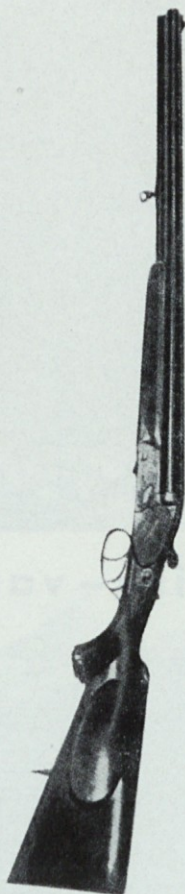
Puške imajo garancijo po jugoslovanskih predpisih.

Če se zanimate ali če se odločite za puško, se lahko tudi pisмено ali telefonsko obrnete na

TRGOVSKO PODJETJE
import - eksport »NANOS« –
poslovalnica DROGERIJA,
POSTOJNA, Tržaška cesta 15,
telefon 21-297,

karakteristična številka 067!

Se priporočamo!

Tovarna

aero

Celje

PRIPOROČA SVOJE KVALITETNE

PROIZVODE ZA:

- PISARNE
- ŠOLE
- GOSPODINJSTVA

ZAŠČITNI ZNAK

aero

ZNAK KVALITETE!

Lovcem sporočamo

1. **Odkup uplenjene divjadi** bo potekal kot prejšnja leta. Pred transportom mora biti mrtva divjad ohlajena. Odpošiljajte jo po možnosti v zgodnjih jutranjih urah. Notranjost izbršite samo s suho krpo in odstranite tudi ves trebušni loj! Odpremne listke dobro pritrdite!
2. **Naročila za kameno sol** nam pošljite do 15. septembra t.l. Navedite zadnjo železniško postajo in točen naslov prevzemnika! Predvidoma jo bomo dostavljali že konec oktobra.
3. **Holandski visoko vitaminski preparat »Dogosan«** v tabletah, nujno potreben za pse, posebno za breje psice in mladiče, lahko nabavite v vseh naših poslovalnicah, kakor tudi hrano v konzervah.
4. **Orožje in daljnogled**e si lahko nabavite na obroke brez pologa in obresti.
5. **Primerna obutev in dežni plašč** sta lovcu potrebna, zato si oglejte našo zalogo: posebne gojzarje »Lovec«, platnene in usnjene čevlje za zalaz, gumijaste škornje za polje in močvirje, kakor tudi posebne dežne plašče vseh velikosti!

V vseh naših poslovalnicah vam bodo strokovno svetovali izprašani lovci praktiki.

Za posebne nasvete v lovskih in kinoloških zadevah se obračajte pisмено na našo upravo, Ljubljana, Gosposvetska 12!

Vse podrobnejše informacije dobite v naših poslovalnicah v **Ljubljani, Celju, Mariboru, Novem mestu.**

LOVSKA ZADRUGA

LOVEC

montažne zgradbe

MARLES
MARIBOR
 lesna in
 pohištvena
 industrija

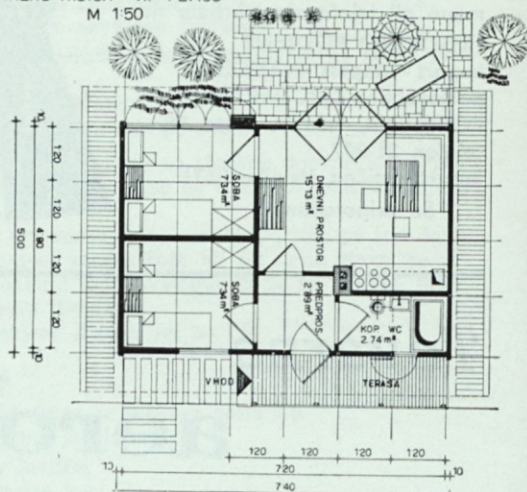
marles hiša – vaše zadovoljstvo

Prepričate se lahko, da vam nobena »zverina« ne bo mogla do živega, če se boste v vaših loviščih zatekli v hišico, ki vam jo bo po vaših željah izdelal

MARLES
MARIBOR

vaša kuhinja – marles kuhinja

VIKEND HIŠICA TIP PL/100
 M 1:50

Izkoristite tudi izredno priložnost in si hišico opremite z našim pohištvo

Nudimo vam:

- sodobne kuhinje
- jedilne koticke
- drobno pohištvo

Zahtevajte
 naše ponudbe!

